

Heti fogyasztóvédelmi sajtószemle 2021. 19. hét

A Gazdasági Versenyhivatal összesen 337 millió forint büntetést szabott ki 10 vállalkozásra kartellezésért

A Gazdasági Versenyhivatal összesen 337 millió forint büntetést szabott ki 10 vállalkozásra, mert azok felosztották egymás között az egyik áramszolgáltató közbeszerzési tendereit. A hivatal az E.ON energiaszolgáltató 2014-es és 2016-os közbeszerzésein mérőórák cseréjére, ki- és visszakapcsolására ajánlatot adó vállalkozások magatartását vizsgálta. A kartell 2014-ben a székesfehérvári, a szolnoki és a veszprémi régió, 2016-ban pedig a nagykanizsai, a szolnoki és a veszprémi régió szolgáltatásaira kiírt tendereket érintette.

A Gazdasági Versenyhivatal összesen 337 millió forint büntetést szabott ki 10 vállalkozásra, mert azok felosztották egymás között az egyik áramszolgáltató közbeszerzési tendereit. A hivatal az E. ON energiaszolgáltató 2014-es és 2016-os közbeszerzésein mérőórák cseréjére, ki- és visszakapcsolására ajánlatot adó vállalkozások magatartását vizsgálta. A kartell 2014-ben a székesfehérvári, a szolnoki és a veszprémi régió, 2016-ban pedig a nagykanizsai, a szolnoki és a veszprémi régió szolgáltatásaira kiírt tendereket érintette. - hirszerk@katradio.hu (MKR)

[Eredeti](#)

(katolikusradio.hu, 2021. május 10., hétfő)

Az állítások közel fele lehet blöffÉP + SZÁM

A magyar fogyasztók 54,1 százaléka vette figyelembe legalább egyszer, hogy milyen a vásárlásának környezeti hatása, 22,6 százalék pedig minden vételezésnél mérlegel zöldszempontra - áll az Európai Bizottság felmérésének magyar lakosságra vetített adataiban. Bár a magyar fogyasztók 39 százaléka aggódik amiatt, hogy ki tudja-e fizetni a következő havi számláit, ennek ellenére 71,8 százalékuk hajlandó többet áldozni egy termékre, ha az környezetbarát. A kutatási eredményekből jól látszik, hogy a fenntarthatóság, valamint a termékek és a szolgáltatások környezetbarát jellege olyan fontos, versenyelőnyt generáló jellemzők, amelyeket a fogyasztók figyelembe vesznek. Ennek következtében a vállalatok zöldállításokkal közvetítik a termékeiket a fogyasztóknak. Egyre több olyan reklámmal találkozhatunk, amelyek a fenntarthatóságot, a környezetbarát jellegét helyezik előtérbe. Sokszor alaptalanul. Az Európai Bizottság 65 ország fogyasztóvédelmi szervezeteit tömörítő felmérése szerint a megvizsgált zöldállítások 42 százalékánál volt feltételezhető azok valótlan vagy megtévesztő jellege. A leggyakoribb hiba, hogy anélkül tüntetik fel az öko, a fenntartható vagy a természetes jelzőt, hogy ehhez bármiféle magyarázatot fűznének, vagy az

állítás valóságtartalmát megfelelően igazolják. Szintén gyakori megtévesztés, hogy a termékek valamely, környezetterheléssel kapcsolatos tulajdonságát nem tüntetik fel, annak érdekében, hogy a termék környezetbarátabbnak minősüljön. A Gazdasági Versenyhivatal a hasonló megtévesztések elkerülése érdekében zöldmarketing-tájékoztatóján keresztül nyújt eligazítást a vállalatok számára, hogy milyen módon tudnak megfelelni a zöldreklámokkal kapcsolatos, szigorú fogyasztóvédelmi követelményeknek - elkerülve ezáltal a büntetést. A tájékoztató hasznos útmutatást ad a leggyakrabban alkalmazott zöldállításokkal szembeni elvárásokról is: hogy a reklámban hogyan használható például az újrahasznosítható, újratölthető, mentes, bio, lebomló jelző, a termékek élettartamára, tartósságára vonatkozó kijelentések, és eligazítást ad arról, hogy a tanúsítócímkeket hogyan kell jogszerűen használni a marketingkommunikációban. Egyre vonzóbb hívószó a vásárlásnál a fenntarthatóság és a környezettudatosság, a fogyasztók többet is hajlandók fizetni környezetbarát termékekért. A vállalatok pedig "zöldállításokkal" igyekeznek magukhoz terelni a vásárlókat. Ha az környezetbarát, tízből 7 magyar hajlandó többet fizetni egy termékért -

[Eredeti](#)

(vg.hu, 2021. május 10., hétfő)

Komoly bírság lehet a megtévesztő reklámból - Influenzerek vigyázat!

A fogyasztók megtévesztése miatt ötször annyi bírságot róttak ki cégekre az elmúlt két évben, mint az azt megelőző három évben összesen. Táplálékkiegészítőket forgalmazó cégek, influenzerek vagy magukat és termékeiket környezettudatosnak hirdető vállalkozások is vannak a jogsértők között, akik ellen leggyakrabban valótlan állítás vagy a fogyasztók manipulálása miatt indul eljárás.

Együttesen több mint 12 milliárd forint bírságot szabott ki a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma miatt a Gazdasági Versenyhivatal 2019-ben és 2020-ban, mely az elmúlt 5 évben kirótt azonos célú bírság (14,647 milliárd forint) durván háromnegyede. "Az utóbbi időben a GVH a reklámokban megjelenő valótlan vagy nem biztosan valós állítások miatt járt el a leggyakrabban", mondta lapunknak Solt István, a Bán és Karika Ügyvédi Társulás munkatársa. Utóbbiak olyan állítások, melyek valóságát a cég nem tudja bizonyítani: például egy távközlési cég azt állítja, hogy ő rendelkezik a legnagyobb országos lefedettséggel, a leggyorsabb adatátviteli sebességgel, de ezt nem tudja objektív adatokkal alátámasztani stb.). A fentiek mellett azon táplálékkiegészítőket forgalmazó cégek kerültek célkeresztbe, melyek közvetlenül gyermekeket céloztak meg reklámokkal. Itt legtöbbször a termékek, például rágótabletta, multivitamin vagy más immunerősítő készítmény mellé csomagolt/adott játékokkal próbálták a gyermekeket befolyásolni. A termékcapcsolás önmagában nem törvénysértő, ám ha a reklám közvetlenül gyermekeket szólít fel az áru megvételére, akár úgy, hogy rávegyék szüleiket a vásárlásra, jogszerűtlen, magyarázza Solt. Szintén gyakori, amikor a kereskedő (például teleshop reklámokban) azt a benyomást kelti, hogy a termék a hirdetett áron már nem lesz elérhető. "Ezzel nemcsak sürgetik a fogyasztót, hanem a lehetőséget is elveszik tőle, hogy megfontoltan vásároljon, miközben a termék később is elérhető azonos feltételekkel, áron", mondja Solt. Időről-időre felbukkannak ingatlanközvetítőkhöz, utazásszervező cégekhez

kapcsolható esetek, amelyekben szintén azt állítják valótlanul, hogy a kínált áru csak nagyon korlátozott ideig áll rendelkezésre. "A GVH fogyasztóvédelmi tevékenységének kiindulópontja, hogy a fogyasztó ismerje a döntését megalapozó valamennyi lényeges körülményt", mondta a növekedés. hu-nak Zenisek Andrea a GVH Fogyasztóvédelmi Irodájának vezetője. Nagyon leegyszerűsítve, a kommunikáció ne állítson valótlanítástot, ne hallgasson el lényeges körülményeket, ne korlátozza fizikai vagy pszichés nyomásgyakorlással, a fogyasztó zavarásával a fogyasztó üzleti döntését és választási szabadságát. "Tehát nem csak az fontos, amit mond a hirdető, hanem az is, ahogy mondja", teszi hozzá. Hogy a cégek tisztában vannak-e azzal, hogy jogsértés követnek el, nem könnyű eldönteni. Nem mindegy, ugyanis ha egy cég szándékosan szeg szabályt, azt nagyobb szankcióval sújtják. "A GVH határozataiból nem lehet kiolvasni, hogy szándékosan állított-e valótlanítást egy cég - a hatóság ugyan vizsgálja, bizonyítékot nehéz találni rá", mondja Solt. Elképzelhető, hogy a cég ismeri a szabályt, és mérlegel, mi éri meg jobban, jogszerűen eljárni vagy a bírságot kifizetni, teszi hozzá. Bár vannak szándékosan jogsértő, kifejezetten a fogyasztók megtévesztésére és csalásra építőjogsértő gyakorlatok is, a GVH szerint fogyasztóvédelmi típusú eljárásai alá vont vállalkozások nagy része nem szándékosan követi el a jogsértéshez vezető hibákat. "Ezt alátámasztja az is, hogy nem ritka, hogy már az eljárásunk megindításakor abbahagyják a kifogásolt magatartást vagy konkrét lépéseket tesznek annak érdekében, hogy feltárják az esetleges belső folyamataikból származó hibázási lehetőséget, félreértéseket", mondja Zenisek. Nem lehet kiemelni szektort, ahol gyakoribb lenne a jogsértés. Azokban a ágazatokban, amelyekben a cégek nagy marketingbűdszével rendelkeznek, gyakran hirdetnek, a vállalkozások az aktívabb kommunikációs tevékenységük miatt gyakrabban futhatnak bele jogsértésekbe, egy kiterjedt kampánynál ugyanis nem feltétlenül tudnak minden elemre odafigyelni. "Ma még kevés az a cég, amely már a reklámkampány tervezésekor külső (jogi) segítséget vesz igénybe", mondja Solt. "Az ügynökségek szakmaiságukat illetően elég magabiztosak, a multinacionális vállalatok pedig rendelkeznek saját jogtanácsossal. Volt példa arra, hogy a kampány készítésekor megkerestek, de erre akkor kerül sor, ha elérték saját határaikat. " A reklámkampányok mellett az online kereskedés és szolgáltatások adnak sok feladatot a hatóságnak és a jogászoknak. A jogalkotás nem tudott lépést tartani a digitális átállás tempójával, ebből adódóan sok a szabályozatlan terület, amely lehetőséget ad visszaélésre. Az influenzszerek reklám- és szponzori együttműködései egy ilyen terület: nincs szabályozva, a GVH csupán ajánlásokat fogalmazott meg, melyek útmutatást adhatnak. Ilyen például, hogy termékek reklámozásakor az influenzszerek hashtaggal jelölje a poszt elején, ha reklámról van szó, és a reklámra, szponzorált jellegre utaló hashtagek az első helyen legyenek olvashatóak a további hashtagekkel jelölt címkék előtt. "Azonban, mivel nem törvényről van szó, jogvita esetén az influenzszerek érvelhet úgy, hogy követői számára más módon is egyértelművé tette, ha egy terméket reklámoz, és van esélye a bíróságon", mondja Solt. A bíróságok ilyenkor egyedi alapon döntenek, mivel nincs kellő számú eset, amely alapján precedenst és irányadó jogszabályt alkottak volna. Ezért amíg nem készül átfogó uniós és tételes hazai szabályozás, a jogászok kénytelenek kreatív jogértelmezéshez folyamodni egy-egy ügy megvitatásakor. A digitális szereplőket érintő ügyeken túl a hivatal a zöld reklámozással kapcsolatos kereskedelmi gyakorlatokra is fókuszál. Az ár és a minőség mellett egy termék környezetbarát, fenntartható mivolta ugyanis versenyelőnyt jelenthet. "Az olyan marketing- vagy PR-stratégia alkalmazása, melynek keretén belül egy vállalkozás környezetbarátként, a környezetvédelemért felelősséget vállalóként tünteti fel magát, miközben ez nem mutatkozik meg működésében, vagy a termékére, szolgáltatására vonatkozóan ezek az állítások nem igazolhatóak, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatként értékelhetőek", magyarázza Zenisek. A fogyasztóknak is érdemes lenne jobban figyelni a vásárlás, szolgáltatás feltételeit

részletező szabályokra, mondják a szakértők. A többoldalas szerződések azonban még a némi jogi jártasággal rendelkezőt is visszariasztják. "Próbálunk egyszerűbb és közérthető általános szerződési feltételeket megfogalmazni, ám ezek hosszával nehéz bármit is kezdeni. Olyan sok az előírás arról, mit kell szerepeltetni bennük, hogy hiába szeretnénk egyoldalas tájékoztatót készíteni, nem tudunk", mondja Solt. - Végh Zsófia

[Eredeti](#)

(novekedes.hu, 2021. május 10., hétfő)

A járványra hivatkozva nem fizetnek kártérítést a légitársaságok

Kihasználják a légitársaságok a koronavírus-járványt, legalábbis előszeretettel hivatkoznak a pandémiára, ha túl sokat késik, vagy törlik a járatot, csak, hogy ne kelljen kártérítést fizetniük. Sok cég még a törölt járat repülőjegy árát sem fizeti vissza, inkább utalványt ajánl az utasnak.

Kihasználják a légitársaságok a koronavírus-járványt, legalábbis előszeretettel hivatkoznak a pandémiára, ha túl sokat késik, vagy törlik a járatot, csak, hogy ne kelljen kártérítést fizetniük. Sok cég még a törölt járat repülőjegyárát sem fizeti vissza, inkább utalványt ajánl az utasnak. "A repülőjáratok száma 90 százalékkal csökkent tavaly áprilisban Európában, amikor az országok elkezdtek lezárni a határokat. Nagy volt a bizonytalanság, napi szinten változtak a jogszabályok és ezek nem voltak egységesek, mivel az Európai Unió tagállamai saját maguk döntöttek az egyes intézkedésekről " - mondta a Szabad Európának Ludvig Katalin, a Flight Refund Kft. ügyvezetője. A légi utasok jogaival, késés- és járat törlesztés miatti kártérítések behajtásával foglalkozó cég vezetője szerint nem közvetlenül a járvány okozta a járatok kiesését, vagyis nem az történt, hogy kitört egy vulkán és a gépek felszállása balesetveszélyes lett volna. "A koronavírus-járvány nem közvetlenül, hanem közvetve, a pandémiára adott hatósági válaszokon keresztül befolyásolta a légi közlekedést" - mondta Ludvig Katalin. A lezárások miatt a turistáknak lényegében nem volt "hová" repülniük, vagy, ha volt is, a szigorú szabályok betartása mellett nem volt "értelme" odautazni. Hiszen ki akar két hétig karanténban lenni a célállomáson, majd egy kis pihenés után hazajönni, ahol ismét karantén várt volna az illetőre. Ehhez kapcsolódóan: Áprilisban szinte fel sem szálltak a repülők Az európai légiforgalmat szervező társaság, az Eurocontrol adatai szerint tavaly április közepén volt a legrosszabb a helyzet, amikor 89,9 százalékkal kevesebb járat közlekedett. Az áprilisi mélypont után valamelyest magára talált az iparág. A járványügyi intézkedések nyári lazításának köszönhetően nem volt ennyire csúnya a 2020-as összkép: éves átlagban 55 százalékkal csökkent a járatok száma Európában a 2019-es rekordévhez képest. Hogy ez milyen hirtelen történt, az Eurocontrol légi forgalmat szimuláló rövid videójából kiderül. Az idei év egyelőre nem hozott javulást, május 3-án 64 százalékos mínuszban van az ágazat, ennyivel kevesebb járat repült, mint tavaly ilyenkor. Az Eurocontrol előrejelzése szerint 2024-re térhet vissza a járvány előtti szintre a forgalom. Budapesten sem jobb a helyzet A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren az idei első negyedévben 93,4 százalékkal csökkent az utasok száma, a tavalyi év hasonló időszakához képest. Tavaly a január és a február utasforgalma még a várakozásoknak megfelelően alakult, márciusban azonban már jelentős mértékben érezhető volt a koronavírus-járvány hatása. A repteret üzemeltető cég szerint a forgalom növekedése

elsősorban az országok által bevezetett utazási szabályokon, a védőoltások elérhetőségén, hatékonyságán, és az átoltottság mértékén múlik. Jó hír ugyanakkor, hogy pontosabbak lettek a légi társaságok. Ez mondjuk nem volt nehéz, miután aligha volt zsúfoltság a légtérben és a repülőterek környékén. A 2019-es 13 percről, tavaly 7,4 percre csökkent a járatonkénti átlagos késések ideje, vagyis majdnem kétszer pontosabbak voltak a légitársaságok. A járatok leállítása és törlése ugyanakkor szinte általánossá vált a légi közlekedésben. Ehhez kapcsolódóan: Mi történt a törölt járatok utasaival? Az Európai Unióban szigorú fogyasztóvédelmi szabályok védik a légi utasokat. Ha a légitársaság saját hibájából törli a járatát, akkor a jegyár visszatérítésén kívül kártérítést is köteles fizetni az utasnak. De akkor is fizetnie kell a légitársaságnak, ha a gépe több mint 3 órát késik. A kártérítés összege - távolságtól függően - 250-600 euró lehet. Ha viszont a légitársaságon kívülálló ok miatt nem szállítja el az utasokat, akkor a cégnek nem kell kárpótlást fizetnie az elmaradt út miatt, de a repülőjegy árát akkor is vissza kell térítenie. Tipikusan ilyen eset a járvány miatti hatósági intézkedések, légtérzáratok, beutazási tilalom. Mivel nem teljesen szűnt meg a légi forgalom tavaly sem, a kártérítési ügyekkel foglalkozó cégnek is akadt dolga, igaz kevesebb elégedetlen utas fordult hozzájuk, mint az elmúlt években. A légitársaságoknak ugyanakkor kapóra jött a koronavírus-járvány. "Azt tapasztaltuk, hogy a légitársaságok rászoktak 2020-ban a Covidra. Ha nem volt elég utas, és pénzügyileg nem érte meg nekik elindítani a járatot, akkor egyszerűen a járványra fogták, ami tőlük kívülálló ok, vagyis nem kell fizetniük" - mondta Ludvig Katalin. A szakértő szerint a járványra való hivatkozás azonban nem elégséges, hiszen az önmagában nem akadályoz meg egy repülőt abban, hogy felszálljon. A cégvezető szerint másik tipikus eset, ami a 2020-as évet jellemezte, a jegyár-visszatérítések esete. "A legtöbb légitársaság járatotörölés esetén nem akarta visszaküldeni a pénzt, inkább vouchereket, saját utalványokat adott, amelyekkel majd később repülhetnek az utasok. A légitársaság részéről ez érthető volt, hiszen ezzel a pénzügyi likviditásukat erősítették az amúgy sem kedvező helyzetben, de teljesen jogtalan volt, mert a törvények szerint az utasoknak visszajár a pénz" - mondta. Ludvig szerint olyannyira általános lett a légitársaságoknál a koronavírus-járványra való hivatkozás, hogy egy korábbi - 2019-es ügynél is - a Covidra hivatkozó formalevelet küldött el az egyik cég nekik, pedig akkor még nem volt járvány. Feszés a menetrend "Mindig az adott ország korlátozásai szabták meg, hogy mennyit tudott repülni a cég Európában. Országoként igen eltérőek voltak ezek az intézkedések" - mondta a Szabad Európának egy fapados légitársaság pilótája. A pilóta szerint volt olyan ország, ahol többet, míg máshol kevesebbet repültek, a társaság járatainak a száma átlagosan 80-90 százalékkal csökkent az elmúlt évben. Mivel nem volt zsúfoltság, ezért a járatok menetrendjét is könnyebb volt tartani. "Percre pontosan meg van tervezve a napunk. Annyira ki van hegyezve a menetrendünk, hogy szinte minden, előre nem tervezett esemény késéshez vezethet. Ha túl lassan szállnak le, vagy fel az utasok, olyan időjárási események vannak, például zivatar az útvonalon, ami miatt a légtér kapacitása lecsökken" - mondta a pilóta, aki szerint tavaly, és az eddigi tapasztalatok szerint idén sincs zsúfoltság a fedélzeten, így a járatok késése is ritkább. Ehhez kapcsolódóan: subscription form - 3 minutes (Három percre) Ingyenes alkalmazásunkkal bárhol és bármikor elérheti a Szabad Európa weboldalát. Töltse le mobil applikációnkat a Google Play vagy az Apple Store kínálatából! **FRISS HÍREK** -

[Eredeti](#)

(szabadeuropa.hu, 2021. május 10., hétfő)

Alkatrészcsere után hat hónapig érvényes a jótállási kötelezettség

KÖRKÉP A javító-karbantartó szolgáltatásokra is vonatkozik jótállás, ha annak áfát és az anyagköltséget is tartalmazó díja meghaladja a húszezer forintot.

"Háztartási berendezés, például fali gázkazán meghibásodásakor, nem kis összegű alkatrészének cseréjekor a beszerelt új részre, a javításra vonatkozik jótállás? Ha igen, akkor az mennyi ideig tart? Akkor is van jótállási idő, ha a berendezésre már nem vonatkozik garancia, mert régebben vettük?" - kérdezte olvasónk, aki megkereste szerkesztőségünket.

A Fogyasztóvédők Magyarországi Egyesületének tájékoztatása szerint a javításokra, karbantartásokra vonatkozó kötelező jótállásról szóló kormányrendelet szerint, a mellékletében felsorolt szolgáltatásokat nyújtó vállalkozásokat jótállási kötelezettség terheli, ha az általános forgalmi adót és az anyagköltséget is magában foglaló díj a húszezer forintot meghaladja.

Szakértőink feltételezik, hogy olvasónknak több mint húszezer forintot kell, kellett fizetnie, mivel azt írta, hogy nem kis összegű alkatrész cseréjéről van szó. Ezért az említett jogszabályban meghatározottak alapján a szolgáltató vállalkozást hat hónap jótállási kötelezettség terheli. A jótállási idő a szolgáltatás elvégzése után a berendezés átadásakor, vagy - ha az üzembe helyezést a vállalkozás végzi - annak napján kezdődik. Ekkor köteles a vállalkozás a jótállási jegyet is átadni a fogyasztónak.

Olvasóink fogyasztóvédelmi kérdéseiket más témákban is elküldhetik szerkesztőségünknek a zita.rimanyi@veszpreminaplo.hu e-mailcímrre. A szakértői válaszok lapunkban jelennek meg.

A szolgáltatásokat nyújtó vállalkozásokat jótállási kötelezettség terheli

RZ

[Eredeti](#)

(Napló, 2021. május 11., kedd, 5. oldal)

Milyen gyakran mossuk a párnát?

Nem elég csak a huzatot tisztítani

Habár a legtöbb termék címkéje külön mosási útmutatóval van ellátva, viszonylag kevesen veszik a fáradságot, hogy időt szakítsanak a párnák tisztítására, mert úgy gondolják, hogy a huzat elegendő védelmet nyújt, vagy hogy a mosás kárt tehet az anyagukban. Ez azonban komoly higiéniai kockázatokat rejt magában - derült ki a Howstuffworks útmutatójából, amit a Dívány szemlézett.

Miért fontos a mosás?

Mivel a párnahuzat pamutból vagy más, könnyű anyagból készül, nem képes elégséges védelmet nyújtani a szennyeződésekkel szemben. "A huzat ellenére a párnád tele lehet poratkákkal, testnedvekkkel, nyálból származó baktériumokkal" - figyelmeztet Mary Marlowe Leverette takarítási szakértő, megjegyezve: ezekkel bizonyára senki nem szeretne érintkezni. Főleg hosszú távon nem, hiszen egyes szennyeződések, mint például a háziállatok szőre,

különbféle betegségeket okozhatnak és allergiás tüneteket válthatnak ki. "A párna rengeteg port, penészgombát, baktériumot, allergén anyagot és elhalt bőrsejtet szívhat magába, súlya meg is duplázódhat".

Milyen gyakran mossuk?

A párnahuzat ugyan önmagában kevés a tisztaság fenntartásához, de használata olyan szempontból mindenképp kifizetődő, hogy a párnákat így elegendő évente kétszer kimosni. Ebben az esetben viszont a huzatok is havi szintű tisztításra szorulnak. Persze vannak bizonyos befolyásoló tényezők is, amik némiképp átírhatják a képletet. Ha lefekvés előtt arckrémot használsz, vagy zsíros az arc- és a fejbőröd, sűrűbben kell mosni a párnákat, hogy frissek maradjanak - mutatott rá Mary Zeitler fogyasztóvédelmi kutató. Ez igaz akkor is, ha háziállatokkal osztod meg az ágyad, vagy a közelmúltban fertőző betegségen estél át. A párnákat természetesen akkor is ajánlott kimosni, ha kellemetlen a szaguk, vagy ránézésre koszosnak tűnnek. Ha pedig nem használsz párnahuzatot, akkor erre megint csak gyakrabban, havonta vagy kéthavonta tanácsos sort keríteni.

Hogyan csináljuk?

Először is olvasd el a címkén feltüntetett mosási útmutatót. "A párnák többsége mosógépben is mosható, de vannak kivételek is. Ilyenek például a memóriahabos termékek" - emeli ki Zeitler. A szakember szerint általánosságban azt lehet mondani, hogy a toll-, és szintetikus töltetű párnákat a legmagasabb megengedett hőmérsékleten kell kimosni - lehetőleg úgy, hogy két darab kerüljön a mosógépbe. Ez segít megőrizni a készülék egyensúlyát a centrifugálás során. Szintén fontos szabály, hogy a mosáshoz ne mosóport, hanem valamilyen kímélő folyékony mosószert használj, illetve alacsony

fordulatszámot centrifugálj. Érdeemes lehet beállítani egy extra öblítést is, hogy a mosószer biztosan kioldódjon a párnákból.

[Eredeti](#)

(Színes Ász, 2021. május 11., kedd, 11. oldal)

Számos üzletben hiányzott a fertőtlenítő

A veszélyhelyzeti intézkedések lépcsőzetes feloldásának megkezdésével az élelmiszerboltokon, drogériákon, patikákon túl más profilú üzletek is újra kinyithattak április 7-én. Mint ismeretes, a jogszabályban előírt védelmi intézkedésként az üzlethelyiség méretével arányos létszámkorlátozást kell betartaniuk és betartatniuk. Mindezek mellett a vásárlóteret és a bevásárlókocsikat folyamatosan fertőtleníteniük kell, és a vevők számára kézfertőtlenítőt kell biztosítaniuk.

A veszélyhelyzeti szabályok betartását az újraindítás óta folyamatosan ellenőrzi a fogyasztóvédelmi hatóság. A kormányhivatalok munkatársai az első három hétben a felkeresett 2336 üzlet közül 338 helyszínen tapasztaltak jogsértést - tapasztalataik szerint a leggyakoribb jogsértés a kézfertőtlenítő hiánya. Összesen 176 ilyen esetre bukkantak.

A mulasztásokat azonnal pótolták az üzletek

A hatóság tájékoztatása szerint a második legtöbbször előforduló hiba, hogy a vállalkozás nem a vásárlótér valódi alapterületének megfelelően nyilatkozott a bejáratnál a létszámkorlátozásról, erre összesen 141 esetben volt példa. Közel ugyanennyiszor hiányzott az előírt tájékoztatás arról, hogy legfeljebb hány vevő tartózkodhat egyszerre a boltban.

A mulasztásokat az üzletek többsége már az ellenőrzés ideje alatt pótolta. Eddig összesen húsz esetben született a jogsértés javítására kötelező határozat, hat további eljárás még folyamatban van.

Az ellenőrök 136 hibázó üzletben már másodszor is megfordultak, és az utóellenőrzések során mindent rendben találtak. - A országos vizsgálat tapasztalata, hogy az üzletek döntő többsége tisztában van a jogszabályi előírásokkal, és megfelelően gondoskodik azok betartásáról. Fogyasztóvédelmi bírságot mostanáig nem kellett kiszabni - közölte az Innovációs és Technológiai Minisztérium.

Eredeti

(Új Dunántúli Napló, 2021. május 11., kedd, 12. oldal)

Az egészséget védi a napszemüveg, kiemelten ellenőrzik

Mint minden évben, idén is kiemelten ellenőrzi majd a napszemüvegeket a fogyasztóvédelem, hiszen csak az előírásoknak megfelelő termék véd a káros sugarak, és az annak következtében kialakuló megbetegedések ellen. A hatóság tapasztalatai évről évre egyre kedvezőbbek.

Ha nyár, akkor annak manapság már szinte elengedhetetlen kelléke a napszemüveg. Míg régebben inkább egyszerű divatcikként tartották számon a fényvédő szemüvegeket, addig mostanra sokkal inkább a szem egészségének a megőrzésére helyeződik a hangsúly. A napszemüvegek szemvédő eszköznek minősülnek, így szigorú előírások vonatkoznak rájuk. Fény- és UV-áteresztésüket minden évben laboratóriumban vizsgálja a hatóság - mindez az idei ellenőrzési programban is szerepel.

A tavalyi vizsgálat tapasztalatai kedvezőnek mondhatók - akkor az Innovációs és Technológiai Minisztérium akkreditált laboratóriuma 10 felnőtt és 10 gyermeknapszemüveget vett górcső alá. Mindegyik termék UV-szűrése megfelelt - csakúgy, mint a korábbi esztendő vizsgálati eredménye szerint -, két terméken azonban a feltüntetett tájékoztatás eltért a mérés eredményétől, egy szemüveg keretéről pedig kiderült, hogy sérülést okozhat, jóllehet, azt az előírások szerint úgy kell kialakítani, hogy olyan érdesség, éles szélek, kiálló részek, amelyek túlzott irritációt eredményezhetnek, ne legyenek rajta.

A napszemüveg lencséjének anyaga színezett polikarbonát, amelynek sötét színe a napsugárzás zavaró hatását csökkenti, anyaga pedig az ultraibolya sugárzás elnyelésével, visszaverésével védi a szemet. A megfelelő termék kiválasztására a szemre káros napsugárzás kiszűrése érdekében nagy gondot kell fordítani.

A napszemüvegeket a gyártók 0-tól 4-ig öt kategóriába sorolják be aszerint, hogy gyenge vagy erős napsugárzás elleni védelemre ajánlják azokat. A kategóriaajelöléseket a napszemüvegen vagy a címkén kell feltüntetni.

- Az évről évre megismételt fogyasztóvédelmi ellenőrzések eredménye, hogy ma már mind az olcsóbb, mind a drágább árkategóriába tartozó napszemüvegek is megfelelnek az UV-szűrésre vonatkozó előírásnak - hangsúlyozza a minisztérium.

Több mint egyszerű divatcikk

A napszemüveg jóval több mint divatos kiegészítő - nagyon fontos szerepe van a szem egészségének megőrzésében, illetve abban, hogy a vakító fényben is jól lássunk. A nappól érkező káros sugarak nemcsak a bőrünket, de a szemünket is károsíthatják. A fény okozta

hunyorgás ráadásul fokozza a szem körül kialakuló apró szarkalábak megjelenését és a ráncok elmélyülését is. Az UV-sugárzás hatása a szemre már rövid távon is problémákhoz vezet. A szem szaruhártyája nagyrészt megszüri ezeket a káros sugarakat, a magas vagy hosszan tartó UV-sugárzás károsodást okoz, megnő a gyulladások, a szürke hályog és különböző degenerációk kialakulásának kockázata.

Szakemberek szerint a napszemüveg kiválasztásakor a legfontosabb szempontok a megfelelő minőségű lencse és a kényelem. Nagyon fontos, hogy a lencse 100 százalékban kiszűrje a káros UV-sugarakat, egészen 400 nanométerig. Így biztosak lehetünk abban, hogy szemünk biztonságban van az egyre erősödő ultraibolya sugárzással szemben.

A keret formája lehet vidám és vicces, de a lencsével szemben szigorúak a követelmények

[Eredeti](#)

(Új Dunántúli Napló, 2021. május 11., kedd, 12. oldal)

A romlott krumpli okoz fejfájást a vevőknek

- A kívülről épnek és egészségesnek látszó burgonyáról csak hazaérve derült ki, hogy fekete foltokkal teli, ehetetlen - panaszolta a DN sms, illetve Postabontás rovataiban több olvasónk is a közelmúltban.

Az étkezési burgonya forgalmazhatóságának feltételeit tartalmazó jogszabályban megtalálhatók a termék megjelenésére és a tételek megjelölésére vonatkozó követelmények is. Amennyiben a hatóság ezekkel kapcsolatban szabálytalanságot állapít meg, eljárást indít, bírságot szab ki, illetve - súlyosabb esetben - intézkedik a burgonyatételek megsemmisítéséről. A lakossági bejelentések alapján mind az élelmiszerlánc-felügyeleti hatóság, mind a fogyasztóvédelmi hatóság rendszeresen végez ellenőrzéseket.

A forgalmazás feltételeit, a minőséget törvény rögzíti

A vonatkozó szabályozás szerint a vásárlók tájékozódhatnak többek között a termék pontos fajtájáról, származási országáról és főzési típusáról. Kötelező feltüntetni az "étkezési burgonya" vagy "újburgonya" megnevezést is, és csomagolt termék esetén a csomagoló és a forgalmazó nevét, címét, a csomagolás időpontját, valamint a gumók minimum méretét.

A főzési típust - az adott fajtának megfelelően - három kategóriába sorolják: "A - saláta (nem szétfővő)", "B - főzni való (kissé szétfővő)" és "C - sütni való (szétfővő)". Az új, egységes jelölés jelentős segítséget nyújt a vásárlók számára, hogy az igényeiknek leginkább megfelelő terméket választhassák.

Az információkat a csomagoláson vagy egy ahhoz rögzített címkén kell feltüntetni. Ömlesztve árult burgonya esetén a termék mellett kell jól olvashatóan kihelyezni, tehát az előírás a piacok árusaira is vonatkozik.

[Eredeti](#)

(Új Dunántúli Napló, 2021. május 11., kedd, 12. oldal)

Kihívások az e-kereskedelemben: középpontban az e-fogyasztó

(2021/5.)

A COVID-19 vírusjárvány kitörése nyomán a korábban is dinamikusan fejlődő e-kereskedelem újabb lendületet kapott. Az online forgalom bővülése mellett megindult a hagyományos "brick and mortar" folyamatok és a fogyasztó online jelenlének tudatos ötvözése. Érdekes azonban közelebbről megvizsgálni - nemcsak üzleti, technológiai, hanem jogi szempontból is -, hogy mi hajtja az e-kereskedelem motorját, mi ad lendületet és egyben féket az elszabadult online piaci folyamatoknak.

Központban az e-fogyasztó és személyes adatai

Az e-kereskedelem robbanásszerű fejlődése úgy vált lehetővé, hogy a kereskedelmi vállalkozások új fogyasztói célcsoportokat értek el, és a fogyasztók elérésének is új csatornái nyíltak meg. Ezzel párhuzamosan természetesen az online térben mozgó "e-fogyasztók" számára is új ajtók nyíltak a virtuális térben működő "plázákhoz". Az e-fogyasztók megnyerésében kiemelt szerepet kapott, hogy az online vásárlás már nemcsak egy praktikus, esetenként szükségszerű megoldás, hanem egyben élmény is a fogyasztó számára. Ebben az élményben kiemelt szerepet kapott a fogyasztó igényeinek felmérése és az egyszer betévedt fogyasztó szisztematikus utánkövetése. Új értelemezést kapott a "customer journey".

A fogalom a vásárló érzelmi elköteleződését és informáltsági fokát jelenti. Azt a folyamatosan változó élményt, mely a vásárlót a weboldallal, a termékkel vagy egy adott márkával kapcsolatban éri. Mindezek biztosítása érdekében a webáruházak több olyan új technológiai megoldást is bevezettek, melyek a vásárlók személyes adatainak felhasználására épülnek. A maximális ügyfélművelés érdekében a webáruházak vásárlóikat rendszeresen profilozzák, "cookie"-kat, konténerkódokat és más egyéb technológiai megoldásokat alkalmaznak.

Nem szabad azonban megfedkezünk arról, hogy az új technológiai megoldások és a fogyasztók elérésének új perspektívái nemcsak lehetőségeket, hanem egyben szigorú jogi kötelezettségeket is magukban hordoznak.

A jogszerűség kulcsa: a megfelelő tervezés és a transzparens tájékoztatás

Minden új üzleti és technológiai megoldás bevezetésekor kezelniük kell a háttérben megbújó komplex jogi kérdéseket is. Át kell gondolni, hogy az új folyamatok bevezetésével milyen adatokat kezelünk. A kezelt adatok (például: egy IP-cím) az adott kontextusban személyes adatnak minősülnek-e? Ha igen, akkor a személyes adatok kezelése kapcsán megkapta-e a vásárló a szükséges előzetes tájékoztatást?

Be kell szerezni a vásárló előzetes és kifejezett hozzájárulását az adott megoldás alkalmazását megelőzően? Természetesen számos más (például: fogyasztóvédelmi) jogterületet is figyelembe kell venni a tervezés során.

A jogszerűség alapja továbbra is a vásárlók megfelelő előzetes tájékoztatása. Már nem elégséges például a távollevők között kötött szerződésekre vonatkozó elállási vagy esetenként a jótállási szabályok ismertetése, hanem részletesen ki kell térnünk arra is, hogy a webáruházban milyen típusú "cookie"-kat vagy konténerkódokat alkalmazunk, milyen célból profilozzuk az érintett vásárlót. Fel kell arra is hívni a figyelmet, hogy minden olyan rendszer profilozásra épül, amellyel lehetővé válik a vásárló személyére szabott promóció. A profilozás magas kockázatot hordozó adatkezelési művelet, melynek előfeltételeit és garanciális elemeit a hatályos szabályozás pontosan rögzíti.

Végezetül fontos számolni azzal a fogyasztói attitűddel is, hogy a fogyasztók döntéseiben szükségképpen jelen vannak torzítások. Így számos esetben a fogyasztót a lemaradástól való félelem (vagyis az úgy nevezett "fear of missing out") vezérli. Erre figyelemmel kiemelt

szerepe van annak, hogy a vásárlók tájékoztatása - többek között a megtévesztés és agresszív kereskedelmi kommunikáció elkerülése érdekében - a jogszabályok és a hatósági iránymutatások által elvárt tartalomnak megfeleljen. A megfogalmazásnak és a közlésnek biztosítania kell, hogy az üzenet a lemaradástól félő és felületesen tájékozódó e-fogyasztó számára is torzulásmentesen eljusson, és a tájékoztatás minden esetben pontos és helytálló legyen.

[Eredeti](#)

(Trade Magazin, 2021. május 12., szerda, 23. oldal)

Hetedik alkalom: a fogyasztókért

SZÉKESFEHÉRVÁR Idén hetedik alkalommal adták át az Alapítvány a Székesfehérvári Fogyasztóvédelemért, valamint Székesfehérvár önkormányzatának közös elismerését, a Fehérvári Fogyasztókért Szakmai Díjat.

A díjat, amelyre Székesfehérváron tevékenységet végző egyéni és társas vállalkozások, illetve nonprofit szervezetek jelölhetők, azok nyerhetik el, amelyek tevékenységük során cégük érdekei mellett szem előtt tartják a felelősségteljes etikus piaci magatartást is. A Hiemer-házban tartott díjátadón Róth Péter alpolgármester mellett részt vett Németh László, az alapítvány kurátora is, aki elmondta, számára örömteli, hogy a mai világban, ahol jócskán akadnak a "zavarosban halászó", a különböző helyzeteket kihasználó vállalkozók és vállalkozások - akiknek a tevékenysége miatt aztán számos panasz is érkezik a fogyasztóvédőkhöz -, vannak olyanok, akik tisztességgel és becsülettel végzik a munkájukat. Nekik szól ez a díj.

Domonkos Tamás, a Kodolányi János Egyetem Fejlesztő Szociológia Kutatótanszékének tanszékvezetője arra mutatott rá, hogy van jelentősége a fogyasztók és a szolgáltatást kínálók között fennálló partnerségi viszony minőségének. Ebben pedig fontos tényező, hogy a szolgáltatók, nyilvánvalóan a saját üzleti érdekeiket szem előtt tartva, de ugyanakkor etikus szolgáltatást nyújtva a közösség egészségének javára dolgoznak.

A közösség egészségének javára dolgoznak

A díjat három kategóriában adták át. A Kereskedelem kategóriában a Pinke Szivárvány Bt. vehette át az elismerést. A cég 1994 óta áll az autófényező, az ipari megrendelők, a festőmesterek és a lakossági felhasználók rendelkezésére. A 2006-ban családi vállalkozásént megnyílt Öreghegyi Patikát a Szolgáltatás kategóriában díjazták, míg a Gyártás kategóriában a 2015-ben megnyitott Torta Palota tevékenységét ismerték el.

Pinke László, Szabari Éva és Magyar Tamás a díjakkal

BB

[Eredeti](#)

(Fejér Megyei Hírlap, 2021. május 12., szerda, 8. oldal)

Az egészséget védi a napszemüveg, kiemelten ellenőrzik

Mint minden évben, idén is kiemelten ellenőrzi majd a napszemüvegeket a fogyasztóvédelem, hiszen csak az előírásoknak megfelelő termék véd a káros sugarak, és az annak következtében kialakuló megbetegedések ellen. A hatóság tapasztalatai évről évre egyre kedvezőbbek.

Ha nyár, akkor annak manapság már szinte elengedhetetlen kelléke a napszemüveg. Míg régebben inkább egyszerű divatcikként tartották számon a fényvédő szemüvegeket, addig mostanra sokkal inkább a szem egészségének a megőrzésére helyeződik a hangsúly. A napszemüvegek szemvédő eszköznek minősülnek, így szigorú előírások vonatkoznak rájuk. Fény- és UV-áteresztésüket minden évben laboratóriumban vizsgálja a hatóság - mindez az idei ellenőrzési programban is szerepel.

A tavalyi vizsgálat tapasztalatai kedvezőnek mondhatók - akkor az Innovációs és Technológiai Minisztérium akkreditált laboratóriuma 10 felnőtt és 10 gyermeknapszemüveget vett górcső alá. Mindegyik termék UV-szűrése megfelelt - csakúgy, mint a korábbi esztendő vizsgálati eredménye szerint -, két terméken azonban a feltüntetett tájékoztatás eltért a mérés eredményétől, egy szemüveg keretéről pedig kiderült, hogy sérülést okozhat, jóllehet, azt az előírások szerint úgy kell kialakítani, hogy olyan érdesség, éles szélek, kiálló részek, amelyek túlzott irritációt eredményezhetnek, ne legyenek rajta.

A napszemüveg lencséjének anyaga színezett polikarbonát, amelynek sötét színe a napsugárzás zavaró hatását csökkenti, anyaga pedig az ultraibolya sugárzás elnyelésével, visszaverésével védi a szemet. A megfelelő termék kiválasztására a szemre káros napsugárzás kiszűrése érdekében nagy gondot kell fordítani.

A napszemüvegeket a gyártók 0-tól 4-ig öt kategóriába sorolják be aszerint, hogy gyenge vagy erős napsugárzás elleni védelemre ajánlják azokat. A kategóriaajelőzéseket a napszemüvegen vagy a címkén kell feltüntetni.

- Az évről évre megismételt fogyasztóvédelmi ellenőrzések eredménye, hogy ma már mind az olcsóbb, mind a drágább árkategóriába tartozó napszemüvegek is megfelelnek az UV-szűrésre vonatkozó előírásnak - hangsúlyozza a minisztérium.

Több mint egyszerű divatcikk

A napszemüveg jóval több, mint divatos kiegészítő - nagyon fontos szerepe van a szem egészségének megőrzésében, illetve abban, hogy a vakító fényben is jól lássunk. A naptól érkező káros sugarak nemcsak a bőrünket, de a szemünket is károsíthatják. A fény okozta hunyorgás ráadásul fokozza a szem körül kialakuló apró szarkalábak megjelenését és a ráncok elmélyülését is. Az UV-sugárzás hatása a szemre már rövid távon is problémákhoz vezet. A szem szaruhártyája nagyrészt megszüri ezeket a káros sugarakat, a magas vagy hosszan tartó UVsugárzás károsodást okoz, megnő a gyulladások, a szürke hályog és különböző degenerációk kialakulásának kockázata.

Szakemberek szerint a napszemüveg kiválasztásakor a legfontosabb szempontok a megfelelő minőségű lencse és a kényelem. Nagyon fontos, hogy a lencse 100 százalékban kiszűrje a káros UV-sugarakat, egészen 400 nanométerig. Így biztosak lehetünk abban, hogy szemünk biztonságban van az egyre erősödő ultraibolya-sugárzással szemben.

A keret formája lehet vidám és vicces, de a lencsével szemben szigorúak a követelmények

[Eredeti](#)

(Heves megyei Hírlap, 2021. május 12., szerda, 12. oldal)

Idén is meghirdették az Érték és Minőség Nagydíj Pályázatot

(2021/5.)

A gazdaság szinte teljes palettáját felölelő, 41 főcsoport több mint 100 témakörében hirdették meg az Érték és Minőség Nagydíj Pályázatot, a legkiválóbb termékek és szolgáltatások versenyét a Kárpát-régió egész területén. Az Érték és Minőség Nagydíj Tanúsító Védjegy használatára 2021. május 31-ig lehet pályázni - jelentette be az Érték és Minőség Nagydíj Pályázat Kiírói Tanácsa.

- A pályázat széles spektrumban kínál lehetőséget azon vállalkozások számára, melyek ebben a nehéz időszakban is törekednek arra, hogy produktumukat hazai és nemzetközi szinten is elismerjék. A minőség is nagyon fontos szempont a gazdaság újraindítása során, amit ez a nagy múltú minősítési rendszer támogat - mondta Kiss Károlyné Ildikó, az Érték és Minőség Nagydíj Pályázat alapítója.

Az Érték és Minőség Nagydíj kitüntető cím azon termékek, szolgáltatások, gazdasági szervezetek elismerése és díjazása, amelyek tevékenységük során bizonyíthatóan elkötelezettek a minőség ügye iránt, és kiemelt fontosságot tulajdonítanak az egyetemlegesen jó minőségű termékek előállításának, illetve a magas színvonalú szolgáltatások nyújtásának. A pályázat kiíróinak - alkalmazkodva az új helyzethez - kiemelt célja, hogy az Érték és Minőség Nagydíj Pályázati Rendszer kiírásával és működtetésével a gazdasági növekedés újraindítását is segítsék.

Az Érték és Minőség Nagydíj Pályázatot 2021-ben negyedik alkalommal írta ki és valósította meg a DIAMOND Szervezőiroda Bt., az ExVA Vizsgáló és Tanúsító Kft., a Hajnal Húskombinát Kft., a LEGRAND Magyarország Villamos Rendszerek Zrt. és a SZÁM-PONT Számítástechnikai és Oktató Központ Kft. mint a pályázati rendszer Kiírói Tanácsa. Kiemelt támogatója a Miniszterelnökség Nemzetpolitikáért Felelős Államtitkársága, szakmai támogatója az Agrárminisztérium, külhoni támogatója a Romániai Magyar Demokrata Szövetség. Szakmai partnere a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal.

[Eredeti](#)

(Trade Magazin, 2021. május 12., szerda, 12. oldal)

"Tartósan tisztességtelen" volt az eMAG akciózása

A hatóság a jogsértésért 200 millió forintos bírságot szabott ki és nagyságrendileg 4 milliárd forint összegű jóvátételre kötelezte az online áruház üzemeltetőit.

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) most zárult vizsgálata megállapította, hogy az eMAG akciótartási gyakorlata tartósan tisztességtelen volt a fogyasztókkal szemben. Az eMAG webáruház több száz kampányát érintő akciótartási gyakorlatát vizsgálta meg a GVH, egészen 2014 júliusáig visszamenőleg. Az eljárás feltárta, hogy a vállalkozáscsoport a kampányok során nem alakított ki olyan belső szabályokat, amik biztosították volna, hogy "eredeti" árként a termék tényleges, jellemző ára jelenjen meg: ehelyett az áthúzott árak

korábban csak alkalomszerűen, nagyon rövid időre érvényesültek. A cégcsoport az eljárás során együttműködött a Versenyhivatallal, és a jogsértés jóvátételét célzó intézkedéscsomag megvalósítását vállalta a hatóság felé. Ennek keretében az eMAG felhagy a megtévesztő akciókkal, megfelelően átalakítja árképzési és árfeltüntetési gyakorlatát, és ezt a piactéri partnereitől, azaz az eladóktól is elvárja. Emellett az elmúlt 12 hónapban vásárló fogyasztók egyenként 3000 forint értékű kuponkedvezményben részesülnek, összesen legalább kb. 1,08 milliárd forint értékben. A cégcsoport továbbá nagyságrendileg 2,88 milliárd forint értékben vállalja, hogy elősegíti a magyar vállalkozások online kereskedelmi jelenlétét: többek között jutalék-csökkentéssel, oktatással, hirdetési felülettel és logisztikai szolgáltatásokkal támogatja majd partnereit. A vállalatok lehetőséget biztosítanak magyar cégek külföldi terjeszkedésére is az eMAG külföldi (román és bolgár) platformjain. Mindez hozzájárulhat a magyar vállalkozások külföldre jutásához, export árbevételének növeléséhez, gazdasági helyzetének javításához, különösen a jelenlegi pandémiás helyzetben. A nemzeti versenyhatóság a vállalatok teljesítésének előírása mellett 200 millió forint bírság megfizetésére is kötelezte a platform üzemeltetőit: a Dante International SA-t, illetve az Extreme Digital - eMAG Kft. -t, akik azt is vállalták, hogy nem támadják meg bíróságon a GVH döntését. Ez egyben azt jelenti, hogy az ügyben azonnal végrehajthatóvá válik a kiszabott bírság összege, amely Magyarország központi költségvetését gyarapítja. A hatóság úgy ítélte meg, hogy a cégek számára előírtak megfelelően biztosítják a jövőbeli jogkövetést, kompenzálják az érintett fogyasztókat, valamint növelik a magyar vállalkozások digitális versenyképességét. Borítóképünk illusztráció - BAON

[Eredeti](#)

(baon.hu, 2021. május 12., szerda)

Több milliárd forintos jóvátétel lesz az eMAG vitatott akciójának következménye

A Gazdasági Versenyhivatal tegnap lezárt vizsgálata szerint az eMAG akciói tartósan tisztességtelenek voltak a fogyasztókkal szemben. A jogsértésért 200 millió forintos bírságot szabtak ki, és csaknem 4 milliárdos összegű jóvátételre kötelezték az online áruházat. A GVH 2014-ig visszamenőleg vizsgálódott. Az e-kereskedő vállalta, hogy felhagy jogsértő akcióival, és a cég múlt évi vásárlói összesen 1,08 milliárd forint értékben kapnak kupont. Az eMAG további 2,88 milliárd forint értékben segíti a magyar cégeket az online térben, elsősorban különböző díjak elengedése és szolgáltatások biztosítása révén. Az eMAG a román és a bolgár platformjain történő terjeszkedésre is lehetőséget nyújt a hazai cégeknek, továbbá vállalta azt is, hogy bíróságon nem támadja meg az ítéletet.

VG

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2021. május 13., csütörtök, 16. oldal)

Nébih: lejárt a kutyák veszettség elleni oltására adott türelmi idő

A hivatal az elmaradt oltások mielőbbi pótlására hívja fel a kutyatartók figyelmét.

A korlátozások fokozatos feloldásához igazodva lejárt a kutyák kötelező, veszettség elleni oltására adott türelmi idő - olvasható a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) honlapján csütörtökön közzétett felhívásban. A védelem kiemelten fontos az ország keleti felén, mivel a szomszédos területeken, Romániában és Ukrajnában jelen van a veszettség vírusa - tették hozzá. A Nébih tavaly márciusban rendelkezett arról, hogy járványvédelmi intézkedésekre tekintettel a rendszeresen oltott ebek esetében nem büntetik az évente esedékes, ismétlődő oltás elmaradását - olvasható a közleményben. Borítókép: illusztráció - SONLINE

[Eredeti](#)

(sonline.hu, 2021. május 13., csütörtök)

3000 forint értékű kupont kapnak az eMAG vásárlói

Műsorvezető: - 3000 forint értékű kupont kapnak az eMAG vásárlói. Az online áruház üzemeltetőit a Gazdasági Versenyhivatal megbüntette, mert az akcióknál tisztességtelenül jártak el. A bírság 200 millió forint, emellett mintegy 4 milliárd forint összegű jóvátételre kötelezték az eMAG-ot. A cég közölte, hogy ezt utalvány formájában teljesítik. Minden vásárlójuknak 3000 forint értékű kupont biztosítanak. Ez mindenkinek jár, aki az elmúlt 12 hónapban az emag.hu-n bármilyen értékben vásárolt akár az eMAG-tól, akár partnerkereskedőtől. A kupon hat hónapig lesz érvényes és legalább 10 ezer forintos kosárérték elérése esetén lehet majd beváltani.

[Eredeti](#)

(Sláger FM, 2021. május 13., csütörtök, 11 óra)

Új eszközök a fogyasztóvédelmi kampányban: a vevőknek podcast, az eladóknak workshop

Már elérhetőek az áprilisi online vállalkozói workshop előadásai a legnépszerűbb videómegosztó oldalon, amelyekből a legfontosabb fogyasztóvédelmi szabálmódosításokról tájékozódhatnak az érdeklődők.

Az első résszel és Ugron Zsolna író műsorvezetésével elindult az elsősorban vásárlóknak szóló tematikus podcast is, a nyitóepizód a jótállás-szavatosság januártól megújított előírásait taglalja. A kampány az 1,7 milliárd forint vissza nem térítendő európai uniós forrás segítségével megvalósuló "Digitális Fogyasztóvédelem - a fogyasztóvédelmi feladatok

elektronizálása" projekt keretében valósul meg. Az ősszel indult és május végéig tartó kampány fő céljai a fogyasztói tudatosság növelése és a vállalkozások jogkövető magatartásra ösztönzése. Az intenzívebb és alaposabb tájékoztatást különösen időszerűvé teszi, hogy idén és jövőre több fogyasztóvédelmi szabálmódosítás lép hatályba, jelentősen erősítve a vásárlók jogait. A legtöbb panaszt kiváltó jótállás-szavatossághoz kapcsolódó előírásokat bő másfél évtized után újította meg átfogóan az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM). Nyártól a piacfelügyeleti hatóságok többletjogosítványokat kapnak főként az online visszaélések megakadályozása érdekében. 2022 nyarától alkalmazhatók a kettős minőséggel szembeni fellépést megalapozó rendelkezések. Az áprilisi workshop előadói a fogyasztóvédelmi intézményrendszer irányító ITM, a hatósági feladatokat ellátó kormányhivatalok és az ingyenes vitarendezésben közreműködő békéltető testületek képviselői voltak. A teljes rögzített anyag, a kérdés-válasz szakasszal együtt, már szabadon hozzáférhető a legnépszerűbb videómegosztó oldal "Fogyasztóvédelem" csatornáján. A program részeként készülő podcast-sorozatban Ugron Zsolna beszélget a többi között az online vásárlások lehetséges buktatóiról vagy a biztonságos termékek kiválasztásának módjáról Keszthelyi Nikolettával, az ITM fogyasztóvédelemért felelős helyettes államtitkárával. A nyitóepizód témája a jótállás-szavatosság, a további adásokat keddenként és péntekenként teszik majd közzé több felületen is. A világháló a járványhelyzetben biztonságos terep, de a közvetlen elérés mellett azért is alkalmas közege a szemléletformálásnak, mert a vásárlások egyre nagyobb hányada ide tevődik át. A koronavírus felgyorsította az elektronikus kereskedelem lendületes térnyerését. A hazai internetes és csomagküldő értékesítés a járvány magyarországi megjelenése óta már háromszor múlta felül minden korábbi teljesítményét. Az e-kereskedelem forgalma idén márciusban a megelőző évhez képest 62 százalékos növekedést produkálva mintegy 140 milliárd forintot tett ki. Az ITM Fogyasztóvédelmi szakmapolitikai programja e tendenciához igazodva kiemelten kezeli a fogyasztói tudatosság és bizalom erősítését, a fogyasztói jogok bővítését az online térben. A KÖFOP-1. 0. 0-VEKOP-15-2016-00031 azonosítószámú, "Digitális Fogyasztóvédelem - a fogyasztóvédelmi feladatok elektronizálása" c. projekt a Széchenyi 2020 program keretében valósul meg. Bővebb információ a <https://kifu.gov.hu/df> oldalon olvasható, vagy a sajto@itm.gov.hu e-mail címen kérhető. (ITM) -

[Eredeti](#)

(uzletem.hu, 2021. május 13., csütörtök)

Sajtóközlemény/EP/Hogyan segíti az EU a fogyasztóvédelem fejlődését?

Társadalom Tegnap Összefoglaltuk, az EU hogyan javítaná a fogyasztóvédelmet és segíti az alkalmazkodást az olyan új kihívásokhoz, mint a zöld átmenet és a digitális átállás. Ahogy a gazdaság globálisabbá és digitálisabbá válik, az EU új irányokat keres a fogyasztók védelmének biztosítására. A májusi plenáris ülésen az EP-képviselők Európa digitális jövőjét érintő kérdéseket vitatnak meg. A jelentés a digitális [...]

Társadalom Tegnap Összefoglaltuk, az EU hogyan javítaná a fogyasztóvédelmet és segíti az alkalmazkodást az olyan új kihívásokhoz, mint a zöld átmenet és a digitális átállás. Ahogy a gazdaság globálisabbá és digitálisabbá válik, az EU új irányokat keres a fogyasztók

védelmének biztosítására. A májusi plenáris ülésen az EP-képviselők Európa digitális jövőjét érintő kérdéseket vitatnak meg. A jelentés a digitális egységes piac működését akadályozó tényezők felszámolására és a mesterséges intelligencia fogyasztói felhasználásának javítására összpontosít. A Parlament dolgozik a 2020-2025 közötti időszakra vonatkozó új fogyasztóügyi stratégián is, amely öt területre összpontosít: zöld átmenet, digitális átállás, fogyasztói jogok hatékony érvényesítése, egyes fogyasztói csoportok sajátos igényei és a nemzetközi együttműködés. A 2050-re vonatkozó klímasemlegességi cél az EU egyik legfontosabb prioritása, melyben a fenntartható fogyasztás és a körkörös gazdaság révén a fogyasztói kérdéseknek is fontos szerep jut. 2020 novemberében a képviselők elfogadtak egy jelentést a fenntartható egységes piacról, amelyben felszólították a Bizottságot, hogy biztosítsa a "javítás jogát", hogy azok költséghatékonyra és vonzóvá váljanak. A képviselők emellett intézkedésekre szólítottak a termékek élettartama, valamint az újrafelhasználási kultúra népszerűsítése kapcsán, ideértve a használt áruk garanciáit is. Intézkedéseket várnak az olyan termékek ellen is, amelyeket úgy terveznek, hogy bizonyos idő után elavulttá váljanak, és ismételten hangsúlyozták igényüket az egységes töltők használatára. A Bizottság dolgozik a javítási jog alkalmazásán az elektronikai eszközök terén, valamint azon, hogy a termékek a környezeti lábnyoma összehasonlítható legyen a fogyasztók számára. Az áruk értékesítéséről szóló irányelv, melyet 2022-re terveznek felülvizsgálni, hogy meghosszabbítható-e a jelenlegi kétéves jogi garancia az új és használt áruk esetében. 2020 szeptemberében az új, körkörös gazdaság cselekvési terv részeként a Bizottság elindította a kezdeményezést a fenntartható termékekért. Célja, hogy a termékek illeszkedjenek a klímasemleges, erőforrás-hatékony és körkörös gazdasághoz, és csökkentsék a hulladékmennyiséget. Foglalkozik továbbá a káros vegyi anyagok jelenlétével az olyan termékekben, mint az elektronikai berendezések, a textíliák és a bútorok. A digitális átállás drámai módon megváltoztatja az életünket, és ez alól a vásárlásunk módja sem kivétel. Az uniós fogyasztói szabályok felzárkózása érdekében a Bizottság 2020 decemberében új digitális szolgáltatási törvényt javasolt - olyan szabályrendszert, amely javít a fogyasztói biztonságon az EU online platformjain és az online piactereken is. A képviselők szeretnék, ha a fogyasztók ugyanolyan biztonságban lennének az online és a "hagyományos" üzletekben való vásárlás során, és ha az olyan platformok, mint az eBay és az Amazon fokoznák erőfeszítéseiket a hamis vagy nem biztonságos termékeket árusító kereskedők visszaszorítása érdekében. A képviselők olyan jogszabályokat is javasoltak, amelyek megvédik a felhasználókat a káros és illegális online tartalomtól, miközben védik a szólásszabadságot. A felhasználók nagyobb kontrollja érdekében pedig új jogszabályokat szorgalmaztak az online hirdetések esetében. Tekintettel a mesterséges intelligencia térhódítására, az EU szabályokat dolgoz ki a lehetőségek és veszélyek kezelésére. A Parlament külön bizottságot hozott létre, és hangsúlyozza az emberközpontú jogszabályok szükségességét. Az EP polgári jogi felelősségi rendszert javasolt, amely meghatározza, hogy ki a felelős, amikor egy ilyen rendszer kárt okoz a fogyasztóknak. A fogyasztói jogok érvényesítése a tagállamok felelőssége, de az EU-nak koordináló és támogató szerepe van. A bevezetett jogszabályok között szerepel a fogyasztói jogszabályok jobb végrehajtásáról és korszerűsítéséről szóló irányelv, valamint a kollektív jogorvoslattal kapcsolatos jogszabályok. A veszélyeztetett fogyasztóknak, például gyermekeknek, időseknek vagy fogyatékkal élőknek, valamint pénzügyi nehézségekkel küzdőknek, illetve a korlátozott internet-hozzáféréssel rendelkezőknek különleges biztosítékokra van szükségük. A Bizottság éppen ezért foglalkozik az internet hozzáférhetőségével, az anyagilag kiszolgáltatott fogyasztókkal és a gyermekeknek szánt termékekkel is. A Bizottság tervei között szerepel még több offline tanácsadás az internet-hozzáféréssel nem rendelkező fogyasztók számára, valamint az adósságtanácsadási szolgáltatások elérhetőségének és minőségének javítása a pénzügyi

nehézségekkel küzdők számára. Mivel a gyermekeket és a kiskorúakat különösen veszélyeztetik a káros hirdetések, a Parlament szigorúbb szabályokat hagyott jóvá az audiovizuális médiaszolgáltatásokra vonatkozóan. Az emberek gyakran vásárolnak az EU-n kívül gyártott termékeket. A Bizottság szerint az EU-n kívüli eladóktól származó vásárlások a 2014. évi 17% -ról 2019-re 27% -ra nőttek, és az új fogyasztói magatartás rávilágít arra, hogy szükség van a nemzetközi együttműködésre a fogyasztóvédelem érdekében. Kína volt a legnagyobb árubeszállító az EU-ban 2020-ban, ezért a Bizottság 2021-ben cselekvési tervet dolgoz ki velük az online értékesített termékek biztonságának növelése érdekében. 2020 novemberében a Parlament állásfoglalást fogadott el, amely nagyobb erőfeszítésekre szólít azért, hogy az EU-ban értékesített összes termék biztonságban legyen, akár az EU-n belül, akár azon kívül gyártják, online vagy offline értékesítik. fecsego. eu/Európai Parlament - Oláh-István László

[Eredeti](#)

(fecsego.eu, 2021. május 13., csütörtök)

Kevés a hazai

BUDAPEST A magyar tejágazat jövője érdekében meg kell akadályozni, hogy a belföldön készülő termékek kiszoruljanak a hazai piacról - közölte a Tej Termék Tanács az MTI-vel. A szervezet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal tavalyi adatai alapján úgy véli, hogy a magyar tejtermékek visszaszorulása egyértelműen megfigyelhető. A termék tanács szerint a csökkenést az agresszív, tisztességtelen piaci magatartás okozza, ezért az agrárkormányzattól várnak intézkedést, amihez törvénymódosítási javaslatot készítenek.

MTI

[Eredeti](#)

(Napló, 2021. május 14., péntek, 5. oldal)

A kereskedők védelmében

NYÍREGYHÁZA. Megszűnik az EU-n kívülről rendelt, 22 eurónál olcsóbb termékek áfamentessége június elsejétől. Minderre azért volt szükség, mert az európai kereskedők hátrányba kerültek az unión kívüliekkel szemben. Görömbeiné dr. Balmaz Katalin mesélt lapunknak az újdonságokról, továbbá azt is elárulta, 2022 májusában a hazai szabályozás is változik a fogyasztók védelmében. Életbe lép az új fogyasztóvédelmi szakmai program: az új szabályok többek között ellehetetlenítik a webshopok termékei alatt található hamis vásárlásra ösztönző kommenteket.

Változások az e-kereskedelemben

Az áfamentesség megy, a vámmentesség marad, de továbbra sem árt az óvatosság az online vásárlásoknál.

NYÍREGYHÁZA. Lényeges változások lépnek életbe a jövő hónapban az online kereskedelem európai uniós szabályozásában. Az EU-n kívülről érkező, 22 eurónál olcsóbb áruk áfamentessége megszűnik, de az áfafizetés egyszerűbbé válik.

Az újdonságokról Görömbeiné dr. Balmaz Katalin, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Békéltető Testület elnöke mesélt lapunknak. Elmondta, az új szabályokra az európai kereskedők védelmében volt szükség, akik jelentős hátrányba kerültek az unión kívüli, úgynevezett harmadik országban lévőkkel szemben.

Egyszerűsödnek a teendők

Sokan rendeltek különféle termékeket például Kínából, ami a vásárlóknak sem feltétlenül kedvező. Az ilyen rendelésekkel ugyanis az emberek kizárják magukat az uniós fogyasztói jogokból. Addig nincs ezzel baj, amíg a vásárlás problémamentes: az ügyfél azt a terméket kapja, amit rendelt, annak megfelelő a minősége, és rendben megérkezik - tudtuk meg az elnöktől, aki felhívta a figyelmet, hogy az Európai Unió tagállamaiban az elállási joggal is lehet élni, amit ezek az áruházak nem feltétlenül biztosítanak, és nem is lehet őket erre kötelezni. Az áfamentesség tehát megszűnik június elsejétől, viszont 150 euróig megmarad a vámmentesség. Amennyiben a fogyasztó ragaszkodik az EU-n kívüli áruházakhoz, ezen összeghatárig továbbra sem kell vámot fizetnie.

Görömbeiné dr. Balmaz Katalin hozzátette: a szabályváltozás hozománya az adminisztratív teendők egyszerűsödése is, ugyanis bevezetik az úgynevezett egyablakos rendszert.

- Továbbra is a Magyar Posta intézi ezeket az ügyeket, de egyszerűbb adatlapot kell kitölteni kevesebb adattartalommal, s mindegyik online van lehetősége a fogyasztónak. Fontos megemlíteni, hogy a megmaradó vámmentesség nem vonatkozik a jövedéki termékekre: az alkoholra, parfümre, kölnivízre, dohánytermékekre - hangsúlyozta a szakember, aki az online vásárlás kockázatairól is beszélt.

Legyünk körültekintőek!

- A webshopokkal kapcsolatos problémákról érkeznek hozzánk panaszok, de sokszor ezeket nem tudjuk fogadni, csak tanácsot adhatunk. Ha uniós vállalkozással szemben van problémája a fogyasztónak, akkor több módon is segíthetünk. Van egy platform, ahol az ügyfél közvetlenül rendezheti az ügyét. Ez egy magyar nyelven is elérhető vitarendezési felület, amin keresztül felveszik a vállalkozóval a kapcsolatot, és a vásárló akár közvetlenül is rendezheti vele a panaszt. Amennyiben ez nem sikerül, a platformmal vitarendezési fórumokhoz, akár a mi megyei békéltető testületünkhöz is el lehet jutni. A másik módszer a minisztérium keretein belül működő Európai Fogyasztói Központ, ahol az ügyfélnek közvetlenül segítenek a vállalkozással szembeni panasz kezelésében, akár a fordításban és az ügyintézésben is. Ha Magyarországon belül ér valakit sérelem, akkor a békéltető testületek segítségét lehet kérni - részletezte a panaszkezelés módjait az elnök, majd kiemelte: a kínai webáruházakkal szemben nem tudnak fellépni, ezért nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy mindenki ellenőrizze, ki üzemelteti azt a webshopot, ahonnan vásárolni készül. - A magyar nyelvű felület, vagy a ".hu" végződés a webcímben még nem jelenti azt, hogy hazai üzemeltetésű áruházzal állunk szemben, és vonatkoznak rá a magyar jogszabályok. Az általános szerződési feltételek (ÁSZF) átböngészése azonban sokat segíthet: ellenőrizzük, ki az üzemeltető, így megtudjuk, kivel kötünk majd szerződést. Gondoljunk csak bele: bármely más témakörben sem szívesen szerződünk úgy, hogy nem tudjuk, kivel létesítünk kapcsolatot, milyen jogaink vannak, és mit követelhetünk probléma esetén. A jogszabályi hivatkozásokat is érdemes ellenőrizni, hiszen én is találkoztam már olyan webshoppal, ami már régen hatályon kívül helyezett jogszabályokra hivatkozott. Ha nem vagyunk biztosak a

dolgunkban, bátran keressük fel a fogyasztovedelem.kormany.hu oldalt, ahol külön menüpontban foglalkoznak a jogsértő webáruházakkal. Leellenőrizhetjük, hogy a kérdéses webshop a szabályoknak megfelelően jár-e el, voltak-e törvénytisései, amiket feltártak a fogyasztóvédelmi ellenőrzések - tanácsolta Görömbeiné dr. Balmaz Katalin, majd megjegyezte: a fogyasztóvédelem már a legnagyobb videómegosztón is jelen van, és oktatóvideókkal segít a vállalkozásoknak és a magánszemélyeknek a jogértelmezésben, valamint tanácsokat is adnak.

Az új szabályokra az európai kereskedők védelmében van szükség

GÖRÖMBEINÉ DR. BALMAZ KATALIN

Ezentúl áfát kell fizetni a 22 eurónál olcsóbb termékekre is

KM

MI

[Eredeti](#)

(Kelet Magyarország, 2021. május 14., péntek, 1+4. oldal)

Garancia a belföldi utazóknak

2024-ig kiépül a szálláshelyek egységes minősítőrendszere

Garantált biztonságérzetet ad a vendégeknek és biztosítja a színvonal fejlesztését a belföldi szálláshely- és élménykínálatban az a turizmustörvény módosításához benyújtott parlamenti javaslat, amely a fogyasztók és a szolgáltatók érdekében egységes szálláshely- minősítési rendszert vezet be 2022-től. Az egyes kategóriák kötelező, csillagos minősítése mellett az adatalapú ágazatirányítás is új szintre lép, mivel a vendéglátásban dolgozók és az attrakciók üzemeltetői is csatlakoznak a valós idejű, digitális turisztikai adatszolgáltatás bevált rendszeréhez - ismertette a részleteket lapunkkal Könyvid László, a Magyar Turisztikai Ügynökség általános vezérigazgató-helyettese.

Fontos változások következhetnek a turizmus- vendéglátás ágazatban az Országgyűlésnek benyújtott új törvénymódosító javaslat szerint, amely három fő területet érint. A tervek szerint a vendégek érdekében bevezetik az egységes Nemzeti szálláshely-minősítési rendszert, amely fogyasztóvédelmi szempontból garantált minőséget, azonos, mindenki számára átlátható alapfeltételeket nyújt majd az egyes szállástípusok esetén - közölte a Magyar Nemzetrel Könyvid László. A Magyar Turisztikai Ügynökség (MTÜ) általános vezérigazgató-helyettese vázolta: a Nemzeti szálláshely-minősítési rendszerhez valamennyi magyarországi szálláshely-szolgáltatónak csatlakoznia kell - az adatbázist a vendégforgalomról naponta digitális jelentéseket fogadó Nemzeti Turisztikai Adatszolgáltató Központ (NTAK) adja. A legfontosabb, hogy az egyes szállástípusokra szabott, országosan egységesített feltételrendszer kötelező alkalmazása biztosítani fogja belföldön a vendég elvárásainak megfelelő szolgáltatásokat és színvonalat - emelte ki.

A FOGYASZTÓKAT SZOLGÁLJA

Ismertette: az a fő cél, hogy a turizmus szereplői transzparens, objektív tájékoztatási és kritériumrendszer alapján az ország minden szegletében megbízható szolgáltatásokat nyújtsanak, vagyis a helyszínen ne érje meglepetés a fogyasztót. Gyakori eset ugyanis, hogy egyes szálláshelyek típustól függetlenül magasabb kategóriát tüntetnek fel az ajánlataikban, mint amit az egység valójában teljesít.

- Ez rontja a szakmai hitelességet, mert csalódást okoz, elbizonytalanítja az utazót, ráadásul túlárazást idézhet elő. Ezért fontos, hogy egységes, megbízható minőséget garantáljunk valamennyi szállástípusnál, amiatt is, hogy a belföldi turizmus erősödése az elkövetkező években folytatódjon a külföldi lehetőségekkel szemben. A szintlépés fontos tényező lesz a nemzetközi kínálatban, ahol óriási versenyelőnyt hoz az egységesített, garantált szempontrendszer - húzta alá Könnnyid László, felidézve, hogy Szlovénia és Málta szintén a kötelező minősítést alkalmazza, ami meglátszik a bevételeiken.

Mint mondta, az NTAK bizonyított: kiváló alapot adott a szektor tisztulásához - ezt egészíti ki a jövő évtől az országos kategóriaminősítés, amely pedig a szolgáltatások tartalma, színvonala alapján jelent garanciát az elvárt szintre, miközben átlátható módon lefedi a teljes területet a szobakiadóktól és a panzióktól a kempingeken át a szállodaláncokig.

- A szállodák, hotelek számára nem lesznek ismeretlenek az egységesített rendszer elvárásai, esetükben a 2012 óta nemzeti védjegyként is alkalmazott Hotelstars Union minősítő rendszert ültetjük át. A piac több mint a felét lefedő szállodaszövetség, továbbá a falusi turizmus, a kempingek, a magán- szállásadók és az ifjúsági szállások érdekképviselői szervezetei egyetértenek abban, hogy a kötelező minősítés kereteinek egyértelmű meghatározása előreviszi az ágazatot, miközben közreműködik a piac fehéredésében, a színvonalas kínálat megerősödésében - fogalmazott a vezérigazgató-helyettes.

2022: MINŐSÉGI FELKÉSZÜLÉS

Arról is tájékoztatott, hogy a minősítéseket a helyszínen ellenőrző, szakemberekből delegált tanúsítótestület a Magyar Turisztikai Szövetség Alapítvány irányításával működik majd, a szálláshelyek csillagbesorolását az egész országban ez a testület hagyja jóvá.

- Az első a vendégek biztonsága, akik az átállás után minden kategóriában biztosan tudhatják, hogy a szálláshelyen mire számíthatnak a pénzükért cserébe. Az egységes rendszerből kiindulva a fogyasztói panaszok kezelése is hatékonyabb lehet - mutatott rá az MTÜ vezérigazgató-helyettese, hozzátéve, hogy az első hivatalos minősítési folyamat mindenkinek ingyenes lesz. - A rendszert fokozatosan vezetjük be: 2021 végéig a szállodák és a panziók regisztrálnak a minősítő eljárásra, amiről az NTAK-on keresztül minden érintett értesítést fog kapni. Ezután, a jövő év első felében megtörténik az ifjúsági és közösségi szálláshelyek, panziók, kempingek regisztrációja, 2022 végéig pedig a magán- és egyéb szálláshelyek jelentkeznek be a rendszerbe - sorolta Könnnyid László. - Mivel az utóbbi körben több mint harmincezer szereplő van, a magánszállások, egyéb szálláshelyek minősítése 2023-2024-ben várható - jegyezte meg.

Megtudtuk: az elvárt kategóriafeltételek követik a piac és az utazók igényeit, amelynek alapján háromévente felülvizsgálják a szolgáltatóhelyek által viselt csillagok megalapozottságát is, helyszíni ellenőrzéssel. - Ez egy egészséges versenyhelyzetet is teremt a különböző kategóriákban, mivel a szolgáltatók érdekeltek lesznek abban, hogy megfeleljenek a mai kor igényei szerinti adottságoknak, és a színvonalat szinten tartásuk, de inkább javítsák, ennek érdekében innovatív termékfejlesztéseket hajtsanak végre - vélekedett a szakember.

Kiemelte azt is, hogy a jövőben a jogszerű működés alapfeltételévé válik a csillagokat eredményező kategóriaminősítés, aminek meglétét a jegyzők fogják ellenőrizni az egyes települések szálláshelyein. Szavai szerint ezzel együtt nem kell attól tartani, hogy betarthatatlan rendszer lép életbe, sokkal inkább a szakmai edukációra, az együttműködésre helyezik a hangsúlyt. - Az ágazati fejlesztések hozzájárulnak ahhoz, hogy a hazai szálláshelyek folyamatosan európai színvonalú minőséget képviseljenek. Minden esély megvan rá, hogy az érintettek nyertesei lehetnek az új rendszernek. Ehhez továbbra is minden támogatást megadunk - húzta alá az ügynökség vezérigazgató-helyettese.

VALÓS ADATOK, REÁLIS KÉP

- Az NTAK átláthatóvá tette a piacot és megalapozta a hatékony, adatalapú ágazati irányítást. A valós idejű, anonim módon érkező napi adatok - a forgalomról, a vendégek számáról, neméről, a küldő országokról - az ország láttnivalóit, utazási célterületeit népszerűsítő marketingtevékenységben óriási előrelépést jelentenek. Reális kép alapján tudunk döntéseket hozni az egyes desztinációk népszerűsítése vagy adott esetben a szezonális kiküszöbölése, a kereslet terelése, fejlesztése érdekében - vázolta.

Könnyid László hangsúlyozta: a turizmustörvény módosításának másik jelentős iránya, hogy az NTAK-hoz tartozó szállásszektor mellett a vendéglátóhelyek és a különféle attrakciók is csatlakoznak az adatszolgáltató rendszerhez - utóbbiak az állatkertektől a múzeumokig, strandokig, a fürdőktől a hajójáratokig, kalandparkokig a jellegzetes turisztikai élménypontokat jelentik. - Szintet lép a digitalizált, nemzeti turisztikai adatbázis: a szálláshelyek mellett ez a két másik nagy terület alkotja az ágazatot, ezért az adatvezérelt turizmusirányítás úgy nyerhet átfogó és hiteles képet, ha az étkezőhelyekről és az attrakciók helyszíneiről is pontos, naprakész információk érkeznek - fogalmazott.

Mint jelezte, az NTAK-regisztráció idén novemberben indul, az éles adatszolgáltatás a technikai felkészülés, tesztelés után 2022. július elsejétől válik kötelezővé. A vendéglátóüzletekben a már évek óta meglévő online pénztárgép-rendszert fogja kiegészíteni egy olyan szoftver, ami beköti az egységeket az NTAK-ba, ennek lesz ingyenes verziója is.

Az oldalt Thurzó Katalin szerkesztette

Tovább fejlődhet a vidék. A jövőben csillagok jelzik a falusi vendéglátás színvonalát is
Fotó: Vas Népe/Szendi Péter

Thurzó Katalin

[Eredeti](#)

(Magyar Nemzet, 2021. május 14., péntek, 16. oldal)

Ökológiai lábnyom kalkuláció gombnyomásra

Mit szólnál hozzá, ha első ránézésre meg tudnád mondani egy termékről, hogy mekkora az ökológiai lábnyoma? Vajon a megszokottól eltérő márkák kerülnének a kosaradba? Az ingyenesen elérhető 2030 Kalkulátor mostantól lehetővé teszi a fogyasztók számára, hogy minden információt megtudjanak kedvenc termékeik előállításának részleteiről. Ezáltal pedig nemcsak az árat és a minőséget, hanem a környezetvédelmet is figyelembe vehetjük vásárláskor.

A 2030 Kalkulátor ötlete a svéd impact-tech startuptól, a Doconomy-tól származik, akik a Vacuumlabs-szel karöltve fejlesztették ki a tudatos fogyasztást elősegítő szoftverüket. Az volt a céljuk, hogy egy egységes rendszert hozzanak létre, ami lehetővé teszi, hogy a gyártók transzparensten kommunikáljanak a gyártási folyamataikról. Terveik szerint az eszközt bármely márka vagy gyártó használhatja termékei ökológiai lábnyomának gyors kiszámításához. A kalkulátor minden információt megjelenít az adott termékre vonatkozóan, az előállításától kezdve a szállításon át az értékesítés pillanatáig. Az ökolábnyom kiszámításához azt is figyelembe veszi, hogy a boltokba kerülés pillanatáig mennyi alapanyagot, csomagolóanyagot és energiát használtak fel a gyártók.

Matej Ftáčnik, a Vacuumlabs társalapítója hisz benne, hogy ezzel a projekttel valódi változást érhetnek el. Őt igazolja, hogy már különböző kormányzati szervezetek és a Mastercard is beállt a program mögé. Szerinte azon a tényen nem változtathatunk, hogy a

pénz mozgatja a világot, de azon igen, hogy mire és hogyan költünk. Az ökolábnyom kalkulátorhoz kapcsolódó átláthatóság újfajta hűségprogramokat és márkapreferenciákat hozhat létre, hiszen környezettudatosabb fogyasztói viselkedésre ösztönözheti az embereket. A Doconomy-nak egyébként nem ez volt az első ilyen jellegű vállalkozása. A cég először a DO Black nevű hitelkártyájáról vált ismertté, ami nem a rendelkezésre álló hitelkeretet figyeli, hanem a tulajdonos által vásárolt termékek szén-dioxid kibocsátását, és ez alapján korlátozza a költségeket. Az üvegházhatású gázok keletkezésének több mint 60 százaléka az emberi fogyasztáshoz köthető, ezért nem rossz gondolat, hogy a fentiekhez hasonló megoldásokkal ösztönözzük a tudatosság kialakítását. Ehhez persze az kell, hogy minél több vállalat nyilvánossá tegye gyártási adatait, lehetővé téve termékei ökológiai lábnyomának kiszámítását. Lehet, hogy ezt ma még nehezen tudjuk elképzelni, de néhány éven belül protokollá válhat, hiszen kutatások szerint a fogyasztók hajlandóak akár többet is fizetni a környezetbarát termékekért. Minél több cég felismeri, hogy a fenntarthatóságból versenyelőnyt is kovácsolhat, annál nagyobb esély van rá, hogy a 2030 Kalkulátorhoz hasonló nagyszerű fejlesztések mindennapi életünk részévé válhatnak.

(Chikansplanet 2021. május 14., péntek)

Tényleg egyre több pénzt kell beleölni a kiberbiztonságba?

Van, aki szerint szükség van ugyan a megfelelő büdzsére, de ennél sokkal lényegesebb, hogy mire fordítják a meglévő forrásokat.

A McAfee becslése alapján a kiberbűnözők tevékenysége tavaly már több mint ezermilliárd dollárnyi terhet jelentett a világ gazdaságnak, amit nagyrészt a 900 milliárdnyi, közvetlenül vagy közvetett módon okozott kár, kisebb részben pedig a kényszerű kiberbiztonsági fejlesztésekre fordított 145 milliárd dollár tett ki. Ez utóbbi az előrejelzések szerint az idén is legalább 10 százalékkal növekszik majd, ahogy a különböző méretű szervezetek jelentős része megemeli az informatikai biztonsági büdzséket, a legfontosabb változás azonban lehet, ha megváltozik az összegek elköltésének módja.

A CIO Dive riportja ezzel kapcsolatban az ISACA nemzetközi szakmai szövetség képviselőjét idézi, aki szerint a vállalatok továbbra is súlyos problémának tartják a szaporodó kiberbiztonsági incidenseket, a ráfordítások súlypontja azonban ennek ellenére a megfelelésre és a kockázatmenedzsmentre esik.

A világjárvány egyik közvetett hatása, hogy sok helyen gondolták újra az ilyen költségeket, és a cloud szolgáltatások fokozottabb igénybevételével értelemszerűen előtérbe kerültek a felhő alapú biztonsági megoldások is. Az ellátási láncokat érő támadások (lásd a SolarWinds ügyét) ráirányították a figyelmet a beszállítók kockázatainak kezelésére, az adatvédelmi irányzatok fókuszában pedig a mesterséges intelligenciára és a gépi tanulásra épülő eszközök kerültek.

Valós veszélyek ellen érdemes védekezni

A cikk szerint a gondok ott kezdődnek, hogy a kiberbiztonsági trendek és a támadási vektorok megváltoztak ugyan, sok szervezet továbbra is ugyanazokra az eszközökre és rendszerekre támaszkodik, illetve azokba fektet, amelyeket már hosszú évek óta használ. Így aztán a vállalatok hiába növelnek kiberbiztonsági költségvetésüket, ha ténylegesen nem igazán fektetnek be az aktuális fenyegetettség kezeléséhez szükséges megoldásokba.

A hangzatos jelszavak ellenére az informatikát, ezen belül pedig az IT-biztonságot a legtöbben költségközpontként kezelik, így az is logikus, hogy ezen a területen a legszükségesebb dolgokra próbálják szorítani a törekvéseiket. Ez különösen igaz, ha

figyelembe vesszük, hogy egy-egy társaságnál minden fillérjüket elkölthetnék a kiberbiztonság fejlesztésére, annak megtérülése közel sem lenne látványos. A valóság viszont inkább a másik véglethez közelít: sokan csak az iparági vagy törvényi szabályozásnak megfelelő minimumra törekednek, főleg azoknál a kisebb szervezeteknél, ahol egyáltalán nem működik dedikált kiberbiztonsági csapat.

A támadások márpedig szaporodnak és folyamatosan átalakulnak, nem beszélve arról, hogy a legsikeresebb ilyen akciókban általában nagyon fontos szerep hárul az emberi tényezőre, ami nyilván nincs közvetlen összefüggésben a kiberbiztonsági büdzsé alakulásával. A CIO Dive által megszólaltatott szakértők szerint tehát nem az a legfontosabb, hogy mennyit, hanem hogy mire költenek a cégek – az informatikai biztonság költségeiről szólva ugyanis nagyon könnyű átsiklani afölött, hogy mibe kerül az olyan fenyegetések elleni védekezés, amelyek már nem is igazán léteznek.

Nehéz felmutatni a látható megtérülést

Erre példának hozták fel a tárolóeszközök fizikai lopások elleni védelmét, amire általában régen túlhaladott szabályok (és azokhoz rendelt források) vonatkoznak, miközben az ISACA tavalyi kutatása alapján komoly humán erőforrás-hiánnyal küzdenek, és kétharmad részüknek problémát jelent jó szakemberek megtartása. Mi is éppen most idéztük a Proofpoint friss kutatását, amelynek értelmében a válaszadó IT-biztonsági vezetők (CISO-k) 66 százaléka szerint céges rendszerük nem lenne képes megfelelően kezelni egy célzott hekkerakciót, több mint fele részben pedig még az idén jó esélyt adnak az incidensek bekövetkeztére.

A felhőbe való átköltözés mindenestre a fizikai rendszerekhez kapcsolódó tőkekiadásoktól a költségalapú ráfordítások felé mutat, mint ahogy a ransomware támadások szaporodása és a bűnözők egyre sikeresebb bevételszerzési modelljei is arra készítetik a biztosítókat, hogy a végponti biztonságára, a cloud tárolási megoldások biztonságára és az üzletfolytonosságra összpontosítsanak.

A legfontosabb kihívás a beszámoló szerint az lenne, hogy a kiberbiztonsági kiadásokat közvetlen összefüggésbe kell hozni az egyes vállalatok kiberbiztonsági helyzetével. Az ilyen projektek azonban hosszú távú elkötelezettséget feltételeznek, és időbe telik, amíg úgy teremtenek valamilyen értéket, hogy az az üzleti elemzésekben is megjelenhet; itt kivétel lehet például a márkához kapcsolódó, és annak megítélésére is hatással lévő nyilvános adatvédelmi nyilatkozat.

(bitport 2021. május 14., péntek)

Már chatelésre is használható a Gmail mobilapp

Egyelőre manuálisan kell aktiválni a legújabb funkcióját.

Lassan befejeződik a Gmail teljes értékű kommunikáció platformmá alakítása, a Meet videocsevegő tavalyi integrálását követően most a szöveges chatelési funkció is megérkezett a mobilappjába. Egyelőre tesztelés alatt áll, azonban jó eséllyel sikerülhet bekapcsolni, Gmail mobilapp megnyitását követően a Főmenü → Beállítások → (e-mail-cím) → Csevegések opciót kell aktiválni.

A mobilappban most bevezetni kezdett csevegési funkció ugyanaz, mint ami a Gmail webes felületén már jó ideje használható, ám telefonokon és tableteken eddig dedikált appot kellett telepíteni az eléréséhez. A mostani integrációnak köszönhetően hamarosan tömegek fognak tudomást szerezni a létezéséről, ami minden bizonnyal jót fog tenni a felhasználói bázisának. A Google Chat alternatív jelenthet az olyanok számára, akik szeretnének megszabadulni a Facebook Messengertől, ám ezt eddig nem tudták megtenni, mert az ismerőseik kényelmi

okból nem kívántak más chatszolgáltatásokba regisztrálni. Aki androidos mobillal rendelkezik, az elérhető lesz ezen a szolgáltatáson keresztül, hacsak manuálisan ki nem kapcsolja a Gmail appban a chatfunkciót.

(Origo 2021. május 15., szombat)

Rengeteg pénzt bukhat, aki él a meghosszabbított hitelmoratórium lehetőségével

Pénteki sajtóhírek szerint újfent meghosszabbodhat Magyarországon a hitelmoratórium. Érdeemes lehet ugyanakkor mindenkinek végiggondolni, hogy él-e a felkínált lehetőséggel, egy újabb év törlesztési szünet ugyanis jócskán megemeli majd a teljes visszafizetendő összeget – figyelmeztet elemzésében a Bank360.

Pénteki sajtóhírek szerint újfent meghosszabbodhat Magyarországon az elvileg 2021. június 30-án kifutó hitelmoratórium, melyet a kormány még 2020 márciusában vezetett be, hogy enyhítse a koronavírus-járvány társadalomra gyakorolt hatását.

“A moratórium időszaka alatt a hiteleket nem kell törleszteni, a fennálló tartozásra ugyanakkor a kamat továbbra is ketyeg, az így összegyűlt összeget pedig a moratórium végét követően, a hitel fennmaradó időszaka alatt, egyenlő részletekben kell majd havonta visszafizetni” – közölte Forrás Dávid, a Bank360 tartalomfejlesztési vezetője.

A szabályozás szerint a törlesztőrészlet nem nőhet meg a moratóriumot követően, így pedig a hitelek futamideje fog nőni, ami azt eredményezi, hogy több ideig van az adósnál a bank pénze, aminek köszönhetően a moratórium alatt összegyűlt összegnél nagyobb mértékben nő majd a teljes visszafizetendő összeg.

De mennyivel kell majd többet visszafizetni?

Vegyünk egy konkrét példát. Amennyiben valaki 2019 júniusában vett fel egy 10 millió forintos lakáshitelt 20 évre 4,75 százalékos kamattal, akkor havonta 64 622 forintot kezdett el törlesztésként fizetni. A kamatok és egyéb körülmények változatlansága mellett ez azt jelentette, hogy előreláthatólag 20 év alatt 15,5 millió forintot fizetett volna vissza.

Ezzel szemben, ha 2020 márciusában a hitelfelvevő élt a kínákozó lehetőséggel, és félbeszakította a törlesztést, akkor ennél biztosan többet kell majd a végén fizetnie, hogy mennyivel többet, az attól függ, hogy mikor folytatja a törlesztést.

1. A moratórium eredeti vége: 2020. december 31.

A moratórium eredetileg 2020. december 31-ig tartott volna. Ha valaki másnapról folytatta a hitel törlesztését, akkor a már említett konstrukció esetében 370 ezer forintnyi kamat gyülemlett fel a moratórium tartama alatt. A hitel futamideje – a moratórium időszakát nem számolva – 9 hónappal emelkedett, a teljes visszafizetendő összeg pedig 15,5 millió forintról 16,1 millió forintra nőtt.

2. A moratórium jelenleg érvényben lévő vége: 2021. június 30.

A kormány eredeti szándéka szerint 2021-ben már csak néhány társadalmi csoport maradhatott volna a moratóriumban, ám egy 2020. decemberi döntés alapján végül nem került sor korlátozásra, a 2020. március-decemberi időszakhoz hasonlóan, mindenki számára meghosszabbodott a törlesztési szüneteltetés időszaka – hacsak nem kérte ennek ellenkezőjét a bankjától.

Ha a fenti hitel törlesztését továbbra sem kezdték meg, akkor a futamidő már kilenc helyett 15 hónappal, a teljes visszafizetendő pedig 540 ezer forint helyett 930 ezer forinttal emelkedett meg.

3. Augusztus végéig maradunk a moratóriumban

Pénteki sajtóhírek alapján augusztus végéig mindenki maradni fog a moratóriumban, aki jelenleg benne van, amennyiben nem kéri a bankjától a törlesztés folytatását. Ebben az esetben a további két hónap szüneteltetésnek köszönhetően a teljes futamidő (a moratórium időszakát továbbra sem számolva) 17 hónappal, a teljes visszafizetendő pedig 1,1 millió forinttal emelkedik az eredetileg tervezett kondíciókhoz képest.

4. Jövő júniusig nem fizetünk

A legnagyobb emelkedéssel akkor kell számolni, ha valaki úgy dönt majd, hogy jövő június végéig bent marad a moratóriumban. Erre a pénteki hírek alapján akkor lesz lehetősége, ha ezt külön kéri, automatikusan tehát nem fog már tovább nyúlni a törlesztési szüneteltetés időszaka. Ebben az esetben már 2 évnél is többel fog meghosszabbodni a teljes törlesztési időszak, amely így 240 helyett 267 hónap lesz, az eredetileg visszafizetendő 15,5 millió forint helyett pedig 17,2 millió forintot kell majd visszafizetni a hitelt folyósító banknak.

Ez azt jelenti, hogy a további egy év hosszabbítás közel 800 ezer forinttal növeli meg a teljes visszafizetendő összeget, ezt pedig érdemes majd figyelembe venni, mikor arról dönt egy adós, hogy folytatja-e a hiteltörlesztést.

(HVG 2021. május 15., szombat)

Ezért horror pénz a jogsi Magyarországon: nem csak a benzinár a ludas

Nagyon felment az autóvezetői tanfolyam ára az utóbbi években: a szakértő szerint az óradíjak gyakorlatilag megduplázódtak. Pető Attila ugyanakkor kiemelte, hogy most került "értékére" a jogosítvány Magyarországon, régebben nagyon nyomott áron dolgoztak az iskolák és az oktatók. Aki ma B-kategóriás vezetői engedélyt szeretne, alsó hangon 300 ezer forinttal kell kalkulálnia, már ha nem bukik meg a KRESZ-vizsgán, vagy a forgalomban.

Iszonyatosan megrágult az autóvezetői tanfolyam Magyarországon: a KSH adatai szerint 10 év alatt 60 százalékot emelkedett a tarifa a tanfolyamon, aminek 2020-ban az átlagára 210 900 forint volt, mialatt ugyanezért 2010-ben még csak 132 170 forintot kellett fizetni. Sőt, 2000-ben még csak 66 670 forintba került jogosítványt szerezni itthon.

De mi állhat az áremelkedés hátterében? Első blikkre mindenki az üzemanyag-drágulásra gondolhat, hiszen az oktatók járműveinek valamivel mennie kell, és a jogszabályok szerint minden tanulóvezetőnek legalább 30 órát le kell vezetnie, mielőtt forgalmi vizsgára mehet - ha pedig elbukjuk a vizsgát, akkor az újabb próbálkozás előtt ismét órákat kell venni az oktatótól.

Ám az üzemanyagár csak egy nagyon kis szelete lehet az egésznek. Legalábbis 10 év alatt a benzin átlagára csupán 6,85 százalékkal emelkedett a KSH szerint - 336 forintról 359 forintra -, a gázolaj pedig 16,25 százalékkal került többre 2020-ban, mint 10 évvel korábban - 320 forintról 372-re drágult.

Ráadásul 2010 óta négy évben volt olcsóbb a benzin, mint tavaly (2012 és 2014 között bőven 400 forint felett volt az átlagár), a gázolaj pedig csak 2010-ben és 2016-ban volt olcsóbb, mint a tavalyi évben. Ezzel szemben az autóvezetői tanfolyamok ára gyakorlatilag konstans növekedett.

Az egyik legnagyobb alkusz cég árindexe szerint 2016 februárja és idén február között 52,8 százalékkal emelkedtek a kötelező biztosítások díjai.

Ebben az összes személyautóra a Netrisken kötött biztosítás benne van, még hozzá éves díjfizetés esetén. Ráadásul, mint az MNB kgfb-indexéből kiderült, hatalmas eltérések vannak a budapesti és a vidéki árak között: a februárban bemutatott adatok szerint a fővárosban 15

százalékkal emelkedtek a díjak egy év alatt, míg országosan csak 9 százalékos volt a növekedés. Kiderült, hogy a jegybank adatai szerint Budapesten átlagosan 63 ezer forint volt az éves kötelező biztosítás, mialatt azon kívül átlag 38 900 forintot fizettek az autósok.

Messze nem csak a tanfolyamot kell kifizetni

A tanfolyam kapcsán leginkább a vezetési óradíjak emelkedtek meg, ma már átlagosan 6000 forintot kell fizetni egy óráért.

Ugye, ahhoz, hogy jogsid legyen, minimum 30 órát kell vezetni, ami felszorozva 180 ezer forint. De ehhez hozzá kell tenni, hogy Budapesten az óraszám inkább 40-50-ben szokott megállni, mivel a szabályok szerint a vizsga előtt minimum 580 kilométert kell vezetni. A fővárosi forgalomban erre ritkán szokott elegendő lenni a 30 óra - magyarázta a Pénzcentrumnak a Kresszprofesszorként ismert közlekedési szakember, Pető Attila. Hozzátette, az elméleti tanfolyam 30 és 60 ezer forint közötti áron mozog, attól függ, hogy jelenléti, vagy internetes az oktatás - a tantermi KRESZ-tanfolyam drágább. Emellett szinte minden iskola felszámol 20-30 ezer forint adminisztrációs díjat, hiszen ők intézik a vizsgaidőpontot a tanuló helyett, vezetik a nyilvántartásokat.

Ha ezeket összeadjuk, akkor durván 250 ezer forintra jön ki, és akkor még nem is egy drága iskoláról beszélünk. És akkor még nincs meg az illetőnek a jogosítványa: hiszen kell még vizsgadíjakat fizetnie, orvosi vizsgálatot, elsősegély tanfolyamot. Ezekre még mi az autós iskolában nagyjából 50 ezer forintot szoktunk számolni - sorolta a szakértő. Ráadásul, mint Pető Attila emlékeztetett Magyarországon a forgalmi vizsgákon nagyjából 50 százalékos a bukási arány, az elméleti részen pedig körülbelül a próbálkozók harmada bukik meg. Úgyhogy simán előfordulhat, hogy valakinek több alkalommal is fizetnie kell a vizsgáért. Hozzátette, bár nem kötelező plusz vezetési órákat venni, ha valaki megbukik a forgalmi vizsgán, de erősen ajánlott:

Budapesten most 3 héttel a bukás után lehet újra próbálkozni, és a vizsgabiztos megnézi a nyilvántartásban, hogy mit csinált a tanuló a bukás óta. Plusz azért majdnem egy hónap alatt sokat felejt az ember, szóval én 5-6 plusz órát szoktam javasolni egy-egy bukás után. Szóval egy bukás esetén nyugodtan kalkulálhatunk plusz 40 ezer forinttal - vázolta a Kresszprofesszor, aki szerint 300 ezer forint alatt ma nehezen megúszni a jogosítványszerzést Magyarországon.

Egyensúlyba kerültek az árak

2013-ban még csak 2900 forintba került egy óra vezetés, de ha az egész tanfolyamot nézzük, akkor akár a háromszorosára is emelkedhetek az árak Pető Attila összesítése szerint. 2017-ben pedig 3800 forint volt egy óra vezetés - sorolta a szakértő.

Nem arról van szó, hogy az iskolák nyereszkeskedni akarnak. Régen nagyon nyomottak voltak a díjak, nem voltak reálisak az árak. Az autóvezetői tanfolyamban az a drága, hogy használd az autót: ebben a 30-40 órában elmegey az üzemanyag, kopik a gépjármű, és minden oktató saját autót használ. Összességében 10 évvel ezelőtt nem igazán voltak helyén az árak, sok oktató sumákol, nem volt helyén az értéke a jogsiszerzésnek

- sorolta a szakértő, aki szerint ezt követte egy jelentős oktatóhiány: az utóbbi 4 évben nagyjából 20 százalékkal emelkedett meg a tanulók száma, mialatt oktatóból nem lett több. Ebből kerekedett az a helyzet, hogy ma Budapesten majdnem fél évet kell várni a KRESZ vizsga után a vezetésre - ez is megdobta az árakat, mert sokan hirdették felárral a gyorsított kezdést.

A szolgáltatás minősége is a helyére került, ma már ha valaki kifizeti az autó használatát, akkor értékes oktatást kap, nem bevásárolni meg ügyintézni mennek a tanárral. Az oktatónak már nem kell sumákolni, hogy ki tudja hozni az üzemanyagot. De gondoljunk csak bele abba is, hogy egy alkalommal kb. 20 kilométert vezetünk Budapesten, amit ha taxival akarnánk megenni, az olyan 8 ezer forintba kerülne, úgy, hogy a taxis nem tanít, és vigyáz az autóra. Ellenben mi tanítunk, a diákok pedig ütök-vágják az autót, bármennyire is vigyázunk.

Úgyhogy ezzel a 6000 forintos óradíjjal nagyjából helyére került a dolog - mondta Pető Attila, aki szerint nagyjából a '80-as évek óta működik az a számítás, hogy egy jogosítvány tényleges megszerzésének ára kb. egy havi átlagos nettó jövedelmet emészt fel. Ez nagyjából ma is megáll, hiszen a KSH szerint februárban a magyar nettó átlagkereset kedvezmények nélkül 275 600, a kedvezményeket is figyelembe véve 284 100 forintot ért el.

Ennyi a jogosítvány reálértéke, főleg ha valaki cserébe jól megtanul vezetni. Szokták mondani a diákok, hogy drága a jogszi, én erre azt szoktam válaszolni, hogy ez egy kis költségnek fog tűnni, ha valakinek majd saját autót kell fenntartani, na az lesz a drága. Ellenben egy jó vezetésoktatás megtérül, hiszen az illető biztonságosabban közlekedik - tette hozzá.

Több biztosítást fizetnek az oktatók?

Arra a kérdésünkre, hogy a vezetésoktatóknak drágább-e a kötelező biztosítás Pető Attila határozott nemmel felelt. Ugyanis semelyik statisztika nem bizonyítja, hogy a tanuló autókkal több baleset történik az átlagnál. Hiszen egy szakképzett, tapasztalt vezetésoktató ül a kocsiban, és azért a diák is több dologra tud figyelni 10-15 óra után.

Az gyakran előfordul, hogy a tanuló megáll a zebránál, vasúti átjárónál, ilyenkor pedig a mögötte jövő beleszalad, "de ilyenkor a hátulról érkező a ludas, nagyon kevés saját hibás oktatóautós baleset történik.

És itt még nincs vége a költségeknek

Ahogy Pető Attila is hangsúlyozta: ha valaki jogosítványt akar szerezni Magyarországon, a számláló messze nem áll meg a tanfolyam költségeinél. Erre jön még a KRESZ vizsga díja, ami most 4600 forint, illetve a forgalmi vizsga 11 ezer forintba kerül.

És akkor itt még nincs vége: ha mindezt letudtuk, el kell mennünk kötelező elsősegély tanfolyamra, ami 12 ezer forintba kerül, majd pedig ebből is le kell vizsgázni, egy alkalom 7900 forintba kerül. Ha pedig mindez megvan, szükségünk lesz még a kötelező orvosi alkalmassági vizsgálatra is, amit 7900 forintért csinálnak meg.

Szerencsére az okmányirodában már nem kell fizetnie annak, aki az első jogsiját teszi le, ugyanis annak kiállítása illetékmentes - amúgy 4000 forintba kerülne.

Ha ezeket összeadjuk, akkor már simán átlépjük a 300 ezer forintos költséghatárt is, mire megszerezünk a B-kategóriás jogosítványt. És akkor még nem vettük bele a bukást, ami a szakértő szerint sem ritka.

(Pénzcentrum 2021. május 15., szombat)

Így teheti kiszámíthatóbbá pénzügyeit az MNB ingyenes online kalkulátoraival - Pénzügyi sarok

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) Pénzügyi sarok rovatában ma az alábbi kérdésre keressük a választ a jegybank szakértőitől: „Minősített Fogyasztóbarát Lakáshitelemet az MNB online kalkulátora segítségével választottam ki, most az új otthonunkra lakásbiztosítást is kötnék. Van még hasonló, ingyenesen elérhető program?” (L. Éva, Százhalombatta). A témában dr. Nádra Ildikó, az MNB felügyeleti szóvivő-helyettese válaszol.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) honlapján kalkulátort tett elérhetővé a Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítások (MFO) összehasonlítására és az ügyfelek számára leginkább testhezálló ajánlatok megtalálására. A minősített fogyasztóbarát lakáshitelek (MFL) és személyi hitelek (MSZH) összehasonlító programja már korábban elindult, immár a fogyasztóbarát termékcsalád valamennyi tagja rendelkezik

önálló kalkulátorral. Az MNB nemrég indított külön honlapján valamennyi fogyasztóbarát konstrukció egyetlen felületen érhető el.

A KALKULÁTOROK NAGYON EGYSZERŰEN ÉS GYORSAN KITÖLTHETŐK. Vegyünk példának a kérdező Budapesthez közeli lakhelyén egy 83 négyzetméteres, társasházi lakást. A lakásra először minősített otthonbiztosítást kívánunk kötni. A szűrőfeltételek (ebben az esetben például saját tulajdon, társasház, bankkártyás díjfizetés stb.) kitöltése után a kalkulátor jelenleg hat biztosító, már piacon lévő MFO termékét jeleníti meg.

Az ajánlatok az alapsomagra és az esetlegesen választott kiegészítő biztosításokra vonatkoznak. Az alapsomag 15 alapvető elemi kockázatot (például tűz, vihar, villámcsapás stb.) és további 5 gyakori háztartási kártípust (például vízkár, üvegtörés stb.) fedez.

MIVEL MINDEGYIK BIZTOSÍTÓ MÁS-MÁS ÖSSZEGRE BECSÜLI AZ INGATLAN ÚJJÁÉPÍTÉSI ÉRTÉKÉT, AZ ALAPCSOMAGRA MEGÁLLAPÍTOTT ÉVES DÍJAKBAN JELENTŐS ELTÉRÉSEK LEHETNEK.

A példánkban említett lakás értékét 20,107 millió–37,35 millió forintban határozták meg. Így az éves díjak - amennyiben csak ingatlanra kértük a biztosítási ajánlatokat - 8.507–33.432 forintig terjednek.

Ezen összegek változhatnak, ha az alapsomag mellé további kiegészítő biztosításokat is kérünk. Ezek közül a leggyakoribbak elnevezése is egységes, egyértelműen összehasonlítható. Például: balesetbiztosítás, assistance szolgáltatások, munkanélküliség biztosítás stb.

Amennyiben a lakás felújításához kölcsönt szeretnénk felvenni, lehetőségünk van szabad felhasználású Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitel igénylésére. A honlapon lévő MSZH kalkulátorral hat hitelintézet ajánlatát tekinthetjük meg és hasonlíthatjuk össze. Tegyük fel, hogy a felújításra 2 millió forintra lenne szükségünk. Ez az összeg többek között 350 ezer forint nettó jövedelem, 2019-ben kezdődő határozatlan idejű munkaviszony és hatvan hónap futamidő mellett 7,22-12,92 százalék THM-el és 39.593–44.368 forint havi törlesztőrészlettel igényelhető.

Az összehasonlító oldalakon megjelenő kalkulációk számítása a hitelezők, illetve biztosítók képletei alapján történik. A hitelt és/vagy biztosítást is az eredménylistában szereplő hitelezőktől, illetve biztosítóktól lehet igényelni. A nem minősített hitelkonstrukciók az MNB hitel- és lízingválasztó alkalmazása segítségével hasonlíthatók össze.

Válaszolt dr. Nádra Ildikó, az MNB felügyeleti szóvivő-helyettese

(Origo 2021. május 15., szombat)

Minden napja rémálom a Facebook-moderátornak

Írországban a Facebook egyik moderátora vallomást tett a parlamenti bizottság előtt, ebből kiderül, mekkora lelki terhet jelent a munkája.

A moderátorok munkakörének velejárója, hogy napi nyolc órán át sokszor sokkoló tartalmakat kell nézegetniük, derült ki az ír parlament meghallgatásán, ahol a Foxglove ügyvédi iroda és a Távközlési Dolgozók Szakszervezete jobb pszichológiai támogatást és szabad véleménynyilvánítást kért a moderátorok nevében.

„24 órás támogatás” a munkatársaknak?

Isabella Plunkett valamivel több mint két éve dolgozik a Facebookon tartalommoderátorként. Feladata a platformon található azon posztok felülvizsgálata,

amelyek tartalmazhatnak ERŐSZAKOS KÉPEKET ÉS VIDEÓKAT, ZAKLATÁST, SZÉLSŐSÉGESSÉGET ÉS ÖNGYILKOSSÁGOT.

A 26 éves lány azt mondja, hogy a barátainak vagy a családjának nem beszélhetett azokról a dolgokról, amelyeket a munkája során látott egy titoktartási megállapodás (NDA) miatt, amelyet a szerződése részeként alá kellett írnia.

Az írországi Vállalkozási, Kereskedelmi és Foglalkoztatási Vegyes Bizottság tagjai elismerően nyilatkoztak a lány bátorságáról.

Isabella a BBC-nek is nyilatkozott:

Itt vagyok, hogy elmondjam a véleményemet, de valójában nem feltétlenül tudom részletesen, hogy jogilag mit mondhatok el, és mit nem – nyilatkozta a lány.

Mindig is egyértelmű volt, hogy nem beszélhetünk a munkánkról, nem beszélhetünk a barátainknak, a családjainknak... és ez egyértelműen egy olyan titkolózó munkahely – tette még hozzá Isabella.

A Facebook a BBC-nek elmondta, hogy a titoktartási megállapodások bevett gyakorlatnak számítanak, és a cég által alkalmazott moderátorok a munkájuk bármely aspektusát megbeszélhetik az orvosokkal és a tanácsadókkal. Emellett a munkatársak a családjukkal és a szeretteikkel megbeszélhetik a munkájuk általános kihívásait és előnyeit, viszont az általuk felülvizsgált tartalom konkrét részleteiről nem mondhatnak semmit.

Mentális egészség

Két éve végzem ezt a munkát, és nem hiszem, hogy sokáig tudnám még csinálni, mert a mentális egészségre nézve annyira megterhelő – nyilatkozta Isabella a BBC-nek, hozzátéve:

Ez nem olyan, mint egy normális állás, ahol bemehetsz dolgozni, hazamehetsz, és elfelejtheted – a dolgok, amiket látsz, nagyon beleivódnak az elmédbe.

Isabella naponta körülbelül 100 kérdéses tartalmat dolgoz fel – ezek lehetnek videók, képek vagy szöveges bejegyzések a platformon a már említett

GYOMORFORGATÓ TARTALMAKKAL.

Isabella a Magyarországon is működő Covalennek dolgozik, amely a Facebook egyik legnagyobb írországi munkaközvetítője. Isabella azt is állította, hogy neki a Covalen nem engedte, hogy otthonról dolgozzon, ellentétben a Facebook által közvetlenül alkalmazott kollégákkal, akik ugyanezt a munkát végezték. Ennek eredményeként, azt mondja, több grafikus tartalomnak van kitéve, mert az irodában tartózkodik. Számára ez igazi rémálom.

A kiemelt fontosságú tartalmakat – grafikus erőszak, pedofília, szexuális és egyéb kizsákmányolás és öngyilkosságok – az otthonról dolgozó emberek nem kapják meg, csak mi.

Annak ellenére, hogy otthon családi védelmet kapott, azt mondták neki, hogy jöjjön be az irodába, ami miatt szorongás alakult ki nála, és most antidepresszánsokat szed.

Minden nap egy rémálom volt – állította, hozzátéve, hogy a kapott támogatás „elégtelen” volt.

A Facebook szerint a pszichológiai segítség a nap 24 órájában elérhető minden moderátor számára, de Isabella azt állítja, hogy az ottani, „wellnessvezetőnek” hívott munkatársak nem képzett pszichiáterek.

Jártam a wellnesscsapathoz, de nem éreztem, hogy megkaptam volna a szükséges támogatást. Hazudnék, ha azt állítanám, hogy megkönnyebbülten távoztam a munkahelyemről, abban a biztos tudatban, hogy ha hazamegyek, akkor nyugodtan aludhatok. Amikor néztem a tévét, hogy kikapcsolódjak, egy-két borzalmas tartalom akkor is eszembe jutott – tette még hozzá a lány.

Az alvállalkozóknak heti másfél óra „wellnessidőt” biztosítanak, amit arra lehet felhasználni, hogy beszéljenek egy wellnessvezetővel, sétáljanak vagy pihenjenek, ha túlterheltek érzik magukat.

Ez nem elég. Most már álmomban is látom azt a tartalmat, amit a munkában látok. Emlékszem rá, újra átélem, és ez borzalmas. Soha nem tudhatod, mi következik, és muszáj végignézned.

Poszttraumásstressz-szindrómát okoz ez a munka

Néhány Facebook-moderátort arra kérnek, hogy munkába állás előtt írjanak alá egy nyilatkozatot, amelyben elfogadják, hogy a munkájuk során látott tartalmak rossz mentális egészséghez és PTSD-hez (poszttraumásstressz-szindrómához) vezethetnek.

A bizottságban felolvasott szerződés egyik példája így szól: „Tudomásul veszem, hogy az e tartalomnak való kitettség poszttraumásstressz-zavart okozhat nálam.

Részt veszek egy kötelező wellnesstréningen, de megértem, hogy ezek nem jelentenek biztos feltételeket, és nem biztos, hogy elegendőek ahhoz, hogy megakadályozzák, hogy PTSD-t kapjak.

A Facebook szóvivője a sajtó megkeresésére a következőket nyilatkozta:

Mindenki, aki a Facebook számára tartalmat értékel, alapos képzési programban vesz részt a Facebook közösségi normáiról, és pszichológiai támogatásban részesül a jóllétének biztosítása érdekében. Továbbá elköteleztük magunkat, hogy partnereinkkel együttműködve támogatást nyújtsunk a tartalmat felülvizsgálóinknak, mivel tisztában vagyunk azzal, hogy bizonyos típusú tartalmak felülvizsgálata néha nehéz lehet.

A Facebook állítása szerint Írországban ez magában foglalja a 24/7 helyszíni támogatást képzett szakemberekkel, továbbá az ügyeleti szolgálatot és a magánegészségügyi ellátáshoz való hozzáférést a foglalkoztatás első napjától kezdve.

Technikai megoldásokat is alkalmazunk, hogy a lehető legnagyobb mértékben korlátozzuk a potenciálisan sokkoló anyagoknak való kitettségüket. Ez fontos kérdés, és elköteleztük magunkat, hogy ezt jól oldjuk meg – tette még hozzá a szóvivő, a Facebook bizonyos vélemények szerint legendásan pocsek algoritmusaira utalva.

Az algoritmusok nem sokat érnek

A Facebook az említett gépi tanulási algoritmusok és emberi moderátorok kombinációját használja a tartalmak ellenőrzésére. A jövőben az algoritmusokkal szeretné csökkenteni az emberi moderátorok számát.

Isabella azonban azt mondta, hogy ezek csak a Facebook „fantáziái” az ilyen rendszerekről, a valóságban „még csak a közelében sincsenek ennek a fázisnak”.

A bizottság előtt Isabella azt mondta, hogy **AZ EMBEREKET MEGFÉLEMLÍTI A TITOKTARTÁSI KÖTELEZETTSÉG, ÉS RETTEGNEK, HOGY ELVESZÍTIK AZ ÁLLÁSUKAT.**

Idézett egy belső kommunikációs platformot a Facebookon, ahol a munkavállalók bejegyzéseit törölték, ha felszólaltak. A Facebook tagadta ezeket az állításokat, és azt mondta, hogy nem alkalmaznak fegyelmi eljárást az aggályokat felvető alkalmazottak ellen.

A munkavállalók panaszkodtak a bánásmódra és arra, hogy mi történik, és hogy nem érzik magukat biztonságban. Egyértelmű volt, hogy cenzúráznak, mert az emberek hozzászólásait törölték, fiókjaikat letiltották – állította Isabella a bizottságnak.

Elmondta, a tapasztalatai késztették arra, hogy tanúvallomást tegyen:

Egyszerűen olyan érzésem volt, hogy meg kell tennem. Azoknak az embereknek a nevében kell beszélnem, akik túlságosan félnek, akik úgy érzik, hogy túl sok felelősségük van, és nem engedhetik meg maguknak, hogy kockázatot vállaljanak – tette hozzá a fiatal lány a vallomásában

(Index 2021. május 15., szombat)

Több ezer bolt elesett - bezárási hullám Magyarországon

A múlt évben közel 4 ezer kiskereskedelmi üzlet húzta le a rolót végleg elsősorban a koronavírus-járvány negatív hatása miatt.

Az online áruházak térnyerése, a nagy alapterületű áruházak népszerűsége és a koronavírus-járvány és az ahhoz köthető korlátozások miatt kevesebb bolt van ma nyitva, mint egy évvel korábban - írja a blokk.com kiskereskedelmi szakblog.

A statisztika szerint már másfél évtizede folyamatosan csökken a boltszám és évről-évre kevesebb üzlet volt abban - a koronavírus-járványt megelőző - időszakban is, amikor még 5-6 százalékos növekedésben volt a kiskereskedelmi forgalom.

2020-ban a legerősebb hatása a koronavírus-járvány okozta kényszernek volt, egyik oldalról a korlátozások, másik oldalról a vásárlók óvatossága, vagy éppen vékonyabb pénztárcája miatt. Könnyen lehet, hogy az alábbi statisztika még nem is a végeredményt mutatja, hiszen a lehúzott redőny lehet egy hosszabb szünet vagy éppen kivárás jele is. Az újraindulás ráadásul ugyanúgy pénzbe kerül, mint egy új bolt elindítása.

És lehet, hogy voltak boltosok, akik kivárták a karácsonyt, hátha sikerül túlélniük a nehéz időszakot. Sokaknak ez nem jött be, a járvány felülírta az ünnepi vásárlásokat is, sokkal kevesebb ajándék fogyott, mint régebben. A második boltzárat pedig még nehezebb volt túlélni, bár az csak később következik a statisztikában.

A tavalyelőtti közel 127 ezres boltszám 2020-ban 123 ezresre csökkent, egészen pontosan 3774 üzlet tűnt el a piacról. A szakblog cikkéből kiderül továbbá, hogy 121 bevásárlóközpontban 6665-re csökkent a boltok száma, 299 egység zárt be. A 167 hipermarketben is kevesebb a bolt, 50-nel csökkent a számuk, 2020 végére 2930 maradt belőlük.

(Napi 2021. május 15., szombat)

15-20 százalékos drágulással robbanhat be a belföldi turizmus idei szezonja

Már az idei nyári szezon legelején kiderült, hogy a tavalyi szobaárak nem tarthatóak, írja a portfolio.hu: a gazdasági lap számításai szerint idén a belföldi turizmus főszezonjában 15-20 százalékos áremelkedés jöhet.

Elemzésük szerint ehhez többek között az élelmiszerárak és a karbantartási szolgáltatások drágulása vezethet el, de számít az is, hogy az új alkalmazottakat már csak magasabb bérral lehet elcsábítani a turizmusba. A lapnak nyilatkozott Baldauf Csaba, a Magyar Szállodák és Éttermek Szövetségének alelnöke, aki elmondta, hogy a megugró költségek miatt egy 15-20 százalékos emelést nem fognak tudni elkerülni a hazai szálláshelyek.

Persze közben a piaci szereplők törekednek arra, hogy ne emeljék meg túlságosan az áraikat, félve, hogy azzal elriaszthatják a belföldi turistákat. Baldauf arra számít, hogy a nemzetközi nyitás után a görög, a horvát és a szlovák nyaralások lehetnek majd versenytársai a belföldi szolgáltatásoknak.

A lap megkereste a szallas.hu-t, ahonnan azt az információt kapták, hogy az eddig beérkezett foglalások alapján átlagosan 7 százalékos eltérést látnak, de nagy különbségek lehetnek regionális szinten, és számít az is, hogy mi történt a szálláshellyel az elmúlt fél évben: ahol

például a bezárás alatt fejlesztettek a szolgáltatásokon, ott ennek költségeit is az árakba építik, itt már látni az átlag 20 százalékos drágulást.

A portfolio.hu cikke szerint az árak emelkedését főleg az hozza majd el, amikor teljesen feloldják a korlátozásokat, és robbanásszerűen nőhet meg a kereslet. A vendégházak és panziók tulajdonosai például valószínűleg erre számítanak, a piac közel negyede még nem is tette foglalhatóvá az ingatlanját, ők valószínűleg a kereslethez akarják majd igazítani az árakat.

A szállás.hu adatai alapján az összes eddigi foglalás 35 százaléka szól a Balaton mellé. Nagyon más a helyzet Budapesten, ahol a külföldi turisták nagyszámú visszatérése előtt nem fog újraindulni érdemben a turizmus, a budapesti szállodáknak egyelőre alig értékelhető a forgalmuk, többen meg se nyitottak még. Sok helyen abban bízunk, hogy a nyári foci EB-re sikerül megállapodni uniós országokkal, és addigra érkezhetnek majd nagyon számban vendégek.

(444.hu 221. május 16.)

A járvány újabb mellékhatása: nincs elég ketchup, chip, acél, műanyag és csirke

A Bonafarmnál egy időben nem volt a tejesdobozokra kupak, panaszkodott nemrég Csányi Sándor. A probléma több dologra is rávilágít: az ellátási láncokban még mindig vannak fennakadások, bármelyik fontos beszállító nehézsége akár egész iparágak működését akaszthatja meg, és akár egyetlen kis alkatrész hiánya is megghiúsíthatja egy egész termék gyártását. Mint az, amikor egy 5 dolláros chip hiánya miatt nem készül el egy 40 ezer dolláros autó, vagy nincs elég faléc, amiből megépüljön egy ház. De konténerből, műanyagból vagy éppen acélból is globális hiány alakult ki. Egyre több terméket tudunk mondani, amiben felborult a kereslet és a kínálat, az árak pedig elszabadultak.

Chiphány

Az elmúlt hónapok egyik forró témája volt a globális chiphány, és itt már régen nem csak az autóparról van szó, mint a folyamat kezdetén, amikor az volt a sztori, hogy miközben a pandémia miatt az autógyártás alaposan visszaesett, ezért a chipgyártók más iparágak igényeit, például az okostelefonokat, laptopokat és játékkonzolokat gyártó vállalatok chipkeresletét kezdték el kielégíteni, majd amikor visszatértek az autógyártók, hirtelen nem tudták lereagálni a keresletet a chipgyártók. Mostanra többek között az autók, az okostelefonok, a szórakoztató elektronikai termékek vagy akár a konyhai robotgépek, mosógépek gyártását is nehezíti, hogy nem áll rendelkezésre megfelelő volumenben chip az elkészítésükhöz.

A koronavírus-járvány első hulláma recesszióba taszította a világgazdaságot, felborította az ellátási láncokat és megváltoztatta a fogyasztók vásárlási szokásait, ezen felül a kínai technológiai vállalatokkal szembeni amerikai szankciók és a szélsőséges időjárás szintén hozzájárult a kínálat szűkösségéhez, a Renesas Electronics japán chipgyárban bekövetkezett tűz, és a súlyos texasi téli időjárást követő folyamatos fennakadások súlyosbították a helyzetet, az NXP Semiconductors, az Infineon és a Samsung februárban egy hétre kénytelen volt bezárni gyárait Austinban az áram- és vízellátást megzavaró téli vihar miatt.

Kezdetben valóban elsősorban az autóparrban jelentkezett a chiphány, mert miután az autógyártók csökkentették a chipek megrendeléseit a pandémia első hullámában, a technológiai vállalatok, amelyek termékeinek fellendült a kereslet, annyi chipet szívtak fel,

amennyit csak tudtak, és amikor az autóiipari vállalatok felpörgették volna a gyártást, hirtelen szűk keresztmetszettel szembesültek a chipkefél. Egy átlagos mai autóba 50-150 chipet építenek be, többek között a vezetéstámogató rendszerek vagy a navigáció is igényli a félvezetőket, de a speciális mikrokontrollerek, amelyek olyan funkciókat kezelnek, mint az elektromos ablakemelők, a fékezés vagy a fényszórók mozgatója, szintén hiányoznak, utóbbiak 80 százalékát globálisan a Taiwan Semiconductor Manufacturing Company gyártja. Ezek hiányában egyszerűen nem gyárthatók le és nem dobhatók piacra a járművek. Az elmúlt hónapokban a világ nagy autógyártói, a Volkswagen, a Ford, a FiatChrysler, a MINI vagy a Nissan is arra kényszerült, hogy a hiány miatt átalakítsa a termelést, gyárakat állítson le.

Az IHS Markit szerint

A CHIPHIÁNY MIATT AZ ELSŐ NEGYEDÉVBEN VILÁGSZERTE 1,3 MILLIÓ SZEMÉLYGÉPKOCSIT ÉS KISTEHERAUTÓT NEM TUDTAK LEGYÁRTANI.

Az AlixPartners becslése szerint

AZ AUTÓIPARNAK GLOBÁLIS SZINTEN 110 MILLIÁRD DOLLÁRNYI BEVÉTELKIESÉST OKOZ IDÉN A CHIPHIÁNY, ÖSSZESEN AKÁR 3,9 MILLIÓ AUTÓVAL KEVESEBBET KÉSZÍTHETNEK 2021-BEN AZ AUTÓGYÁRTÓK.

De mostanra már nem csak az autóiipart, hanem például a szórakoztatóelektronikai termékek vagy a háztartási gépek gyártóit is sújtja, fennakadások jelentkeztek már a Samsungnál, az Apple-nél vagy az Electroluxnál is. A probléma súlyosságát jól mutatja, hogy olyan gyártók is nehézségekkel szembesülnek, amelyek a termékeikbe épített chipék nagy részét saját maguk gyártják, mint a Tesla vagy az Apple, utóbbi már jelezte, hogy az iMac és az iPad következő generációjának piaci bevezetését elhalasztja. A Goldman Sachs 169 iparágat azonosított be, amely chipeket épít be termékeibe, a GS előrejelzése alapján az érintett iparágak átlagosan 20 százalékos hiánnyal szembesülnek chipékből, és a chipék előállításához használt alkatrészekből, ez pedig akár idén őszig, de rosszabb esetben akár 2022-ig is eltarthat, már csak azért is, mert a globális chipgyártás néhány nagyobb vállalat kezében összpontosul, ők pedig lassan képesek felfuttatni addicionális gyártást.

Konténerhiány

Ahogy a koronavírus-járvány ázsiai epicentrumából kiindulva világszerre terjedt, az országok lezárásokat vezettek be, emiatt számtalan gyárat zártak be ideiglenesen, ami miatt nagyszámú konténer állt meg a kikötőkben. A költségek stabilizálása és az óceáni tarifák eróziójának mérséklése érdekében a fuvarozók csökkentették a tengeren lévő hajók számát, ez pedig nemcsak az importot és az exportot fékezte, hanem azt is jelentette, hogy az üres konténereket nem vették fel a célállomásokon. Ez különösen az ázsiai kereskedőket érintette, akik nem tudták visszavenni az üres konténereket a célpiacaikon, például Észak-Amerikában. Ennek következménye, hogy az Ázsiában maradt konténerek szinte mindegyike Európába és Észak-Amerikába indult megrakva, de ezek a konténerek üresen már nem tértek vissza elég gyorsan. Észak-Amerikában a korlátozások miatt tömeges munkaerő-hiány jelentkezett nem csak a kikötőkben, hanem a rakománytárolókban és a szárazföldi szállítási útvonalakon is, megfelelő személyzet nélkül a konténerek elkezdtek felhalmozódni. A határátkelés szigorodásával a vámkezelés is bonyolultabbá vált, ami tovább fokozta a torlódásokat. Emellett a kereskedelmi sávok igényei is gyorsan változtak, amihez a fuvarozóknak nehéz volt alkalmazkodniuk.

Ahogy világszerre egyre több országban fokozatosan feloldották a járványügyi korlátozásokat és felpörgött a gazdaság, a globális kereskedelem is élénkült, hirtelen pedig kiderült, hogy a megugró áruforgalom szállításához nem áll rendelkezésre elegendő konténer ahhoz, hogy kielégítse a teherszállítási igényeket.

A konténerhiány 4 fő okra vezethető vissza a világ egyik vezető logisztikai vállalata, a Kühne+Nagel szerint:

A rendelkezésre álló konténerek számának csökkenése: A világkereskedelem példátlan mértékű csökkenése a világjárvány első két hónapjában megzavarta a konténeres áramlását. A járvány első hullámát követő időszakban a megfelelő helyeken lévő konténeres szükségessége óriási hatással volt a tarifákra, ami rövid időn belül több ezer dolláros emelkedést okozott.

Zsúfolt kikötők: Számos kikötőt érintett a munkaerő csökkenése mind a terminálokban, mind a támogató funkciókban, például a teherautó-vezetőknél. Ez a hajók jelentős késedelmét, elmaradt kihajózásokat és a rakodható mennyiségek korlátozását okozta.

A forgalomban lévő hajók számának csökkenése: Amikor a járvány kitörésekor a világkereskedelem lelassult, a konténerhajók egy részét felújításra küldték, egy másik részük pedig kénytelen volt megszakítani az útját a fedélzeten észlelt Covid-esetek miatt.

Megváltozott áruforgalom: A pandémia alatt megváltozott a vásárlók fogyasztói magatartása, más csatornákon keresztül más termékeket keresnek, mint korábban, ez is fennakadásokat okozott a globális kereskedelemben.

Három kínai vállalat, a CIMC, a DFIC és a CXIC gyártja a világ konténerének közel 80 százalékát. Bár a gyártási volumen idén növekedni fog, becslések szerint idén a globális konténerkínálat 6-8 százalékkal fog bővülni, de még így sem készülnek el elég gyorsan a konténeres árhoz, hogy enyhítsék a globális kapacitáshiányt.

A konténergyártás idejének növekedése egy olyan időszak után következik be, amikor a megrendelések a piac pótlási igényei alatt maradtak, az idejének növekedése nagy része még a 2019-es év és 2020 első felének alacsony termelési volumenét pótolja, vagyis a gyártók az elmúlt időszak alacsonyabb termelését pótolják. Ráadásul sokak szerint a konténerhiány oka az is, hogy a kínai gyártók nem bővítik érdemben a termelési kapacitásukat, vagyis kontroll alatt tartják a globális konténergyártást, részben azért, hogy magasan tartsák az új építésű konténeres árát.

Egy új konténer ára jelenleg 3 500 dollár egy egységnyi konténerre vetítve (cost equivalent unit, CEU, ahol az alapegység egy 20 láb hosszú szárazáru-konténer költsége), miközben 2020 elején még csak 1 800, 2020 végén pedig 2 500 dollár volt egy egységnyi konténer ára. Az új konténeres árának emelkedése hatással volt a használt konténeres árának alakulására is, ott még szélsőségesebb volt a drágulás, a Container xChange adatai alapján a használt konténeres ár a Kínában majdnem megduplázódott, a novemberi 1 299 dollárról idén márciusra 2 521 dollárra emelkedett a használt konténeres ár.

De a globális konténerhiány nem csak a kínálat szűköségéről szól, a pandémia miatt a konténeres áramlási sebessége is csökkent, a kikötők zsúfoltak, ezért az ki- és beléptetési képessége is sérült, a hab a tortán pedig az volt, amikor a Szezei-csatornát eltorlaszolta az Ever Given nevű konténerhajó, ami jelentős fennakadásokat okozott az egész világkereskedelemben.

Jelenleg az a helyzet, hogy a Kínából és más exportőr országokból induló konténerhajók teljesen megrakodva indulnak ki a kikötőkből, de mivel a hajózási idők szűkre szabottak és a kikötőkből minél rövidebb idő alatt távozniuk kell a hajóknak, sokszor előfordul, hogy az exportpiacokról visszafelé induló hajók már nem tudják bevárni az összes üres konténeret, így a visszaútra már 5-8 százalékkal kevesebb, üres konténerrel indulnak el.

SZAKÉRTŐK SZERINT LEGKORÁBBAN AZ IDEI ÉV VÉGÉN VAGY 2022 ELEJÉN ENYHÜLHET A GLOBÁLIS KONTÉNERHIÁNY.

Acélhiány

Európában és az Egyesült Államokban az akut acélhiány miatt az acélárak 2008 óta a legmagasabb szintre emelkedtek, és a helyzet valószínűleg nem fog változni addig, amíg az acéltermelés az év második felétől fel nem gyorsul, áll az S&P Global Platts elemzésében, amely alapján az amerikai középnyugati melegen hengerelt acél ára az év eleje óta 33 százalékkal emelkedett, míg az észak-európai árak 36,5 százalékkal ugrottak meg. A

szállítási idők mindkét piacon kifutottak, és sok vevő nem tudta biztosítani az acélt az első negyedévben. Az USA arra számít, hogy az import a nyáron élenkülni fog, ami segíthet enyhíteni az ellátási feszültségeket.

Az acél drámai áremelkedése az Egyesült Államokban nagyrészt inkább a kínálat, mint a kereslet által vezérelt, mivel az autógyártók a félvezetőhiánnyal küzdenek. Európában a downstream kereslet szilárdabb, de a nagy gyártók, mint például az ArcelorMittal, már októberig terjedő szállítási határidőket ajánlottak. Az acélárak Európában és az Egyesült Államokban várhatóan tovább emelkednek a második negyedévben.

A folyamatok egyik nagy nyertese Kína, amelyik folyamatosan növeli az exportját, mivel a tengerentúli piacokon a kereslet és az árak emelkedése ismét versenyképessé teszi a kínai acélt. Az ország készacél-kivitele január-márciusban 24 százalékkal nőtt, a Platts előrejelzése szerint az év egészében 21 százalékkal lehet magasabb, mint 2020-ban.

Műanyaghiány

A pandémia alatt jelentősen nőtt a műanyagtermékek iránti kereslet (lásd eldobható műanyag ételhordó dobozok), a beszállítói láncok pedig a műanyaggyártásban is sérültek, a nyersanyagok, például a polietilén, a polipropilén és a monoetilén beszerzésének nehézségei több iparágban gyárleállásokhoz, jelentős áremelkedésekhez és termelési csúszásokhoz vezettek.

A műanyaggyártásban több esemény bekövetkezése vezetett a kereslet-kínálati viszonyok felborulásához: tavaly augusztusban a Laura hurrikán miatt Louisianában és Texasban több petrokémiai üzemet kellett leállítani, akkor egyik pillanatról a másikra az amerikai polietilén- és polipropilén-termelés 10-15 százaléka kiesett, ezután jött nagy amerikai polimergyártók, a LyondellBasell és a Chevron Phillips Chemical termelésének a kiesése, de a koronavírus-járvány miatt más gyártóknál is csökkent a termelés, idén februárban pedig vihar sújtotta Texast, ahol a világ legnagyobb petrokémiai komplexuma található, jelentős műanyaggyártással.

AZ S&P GLOBAL PLATTS SZERINT A KÉNYSZERŰ LEÁLLÁSOK CSÚCSPONTJÁN A POLIETILÉNKAPACITÁS 75 SZÁZALÉKA, A POLIPROPILÉN KAPACITÁS 62 SZÁZALÉKA, A PVC-KAPACITÁSNAK PEDIG AZ 57 SZÁZALÉKA ÁLLT LE.

Eközben a műanyagok iránti kereslet jelentősen nőtt, például az élelmiszer-csomagolásokhoz, az autóiipari alkatrészekhez vagy a szórakoztatóelektronikai eszközökhöz használt műanyagok iránt, az előbb említett katasztrófák és vis maiorok miatt pedig nem csak műanyagipari kapacitások, de a műanyag alapanyag-feldolgozásához szükséges olaj- és földgáztermelés, az üzemek működéséhez szükséges földgáz- és áramellátás is sérült.

Az Egyesült Államok Öböl-menti partvidékén az elmúlt két évtizedben robbanásszerűen nőtt a petrokémiai üzemek száma, miután a palagáz és palaolaj kitermelésének felfutásával többek között műanyaggyártásra specializálódott a régió, ami hozzájárult ahhoz, hogy az Egyesült Államok az elmúlt években a műanyagok és más petrokémiai termékek egyik legnagyobb exportőrévé vált.

A műanyaghiány számos iparág vállalatainak működésében okozott fennakadásokat, az autóiipari cégek közül a Honda és a Toyota, a festékgyártó PPG Industries, a raktározási eszközöket értékesítő Container Store Group, mind nehézségekre és jelentős áremelkedésekre figyelmeztettek az elmúlt hónapokban.

Fűrészáruhiány

Bár itt egyelőre amerikai problémáról van szó, ismerte az amerikai ingatlan- és jelzáloghitel-piac méretét, könnyen globális problémát jelenthet később a fűrészáru piacon jelentkező hiány. A fűrészáru iránti kereslet robbanásszerűen nőtt az elmúlt hónapokban az Egyesült Államokban, a kereslet növekedésével nem tudtak lépést tartani a beszállítók, akik a pandémia miatt alaposan visszafogták a gyártást, a gazdaság felpörgése és a lakásépítés volumenének megugrása miatt azonban túlkeresletessé vált a piac, a fűrészüzembezáráásokat

nem könnyű visszafordítani, ennek lett az az eredménye, hogy a fűrészárak ára az egekbe szökött.

Az ágazatban működő vállalatok többsége arra számított, hogy a koronavírus-járvány az egész iparágra kiterjedő lassulást hoz, nem pedig fellendülést, sokakat váratlanul ért az építőipar felpörgése. Most pedig már ott tartunk, hogy több fűrésztelep már akkor eladja a faárut, amikor a fát még ki sem vágják.

Az elmúlt években 1000 deszkaláb (a deszkaláb 1 x 12 hüvelykes, 12 hüvelyk méretű fa mennyiséget jelöl) fűrészárak jellemzően 200-400 dollár között mozogtak, egy éve még 350 dollár körül állt, idén május elején azonban 1600 dollár fölé emelkedett az ára,

VAGYIS EGY ÉV ALATT KÖZEL ÖTSZÖRÖSÉRE EMELKEDETT A FÜRÉSZÁRU ÁRA.

Egy átlagos, amerikai, új családi ház építéséhez közel 16 ezer deszkaláb fűrészárak szükségesek. De persze minden más építőanyag ára is emelkedett, így egy új családi ház, amelynek felépítése néhány évvel ezelőtt még 10 000 dollárba került volna, ma már jóval több mint 40 000 dollárba kerül. Az áremelkedésen felül sokszor már az építőanyagok beszerzése is problémát okoz, tehát a kivitelezőknek nem csak a magas árakkal kell megküzdeniük, hanem a szűkös kínálattal és az építkezések csúszásával is.

A kereslet hirtelen növekedésében érdekes módon pont a pandémia játszott szerepet. Az otthonaikban rekedt amerikaiak nagy részének ugyanis folyamatosan növekedtek a megtakarításaik, de az is igaz, hogy most volt idejük az évek óta halogatott lakásfelújításokra, sokan pedig most hozták meg a döntést a költözésről, jellemzően a városokból a külvárosok felé, így beindultak az építkezések, ami felhajtotta az építőipari alapanyagok árát. Az új lakásépítések száma az Egyesült Államokban már jóval magasabban áll, mint a koronavírus-járvány kitörése előtt, és megközelíti a 2008-as válság előtti szinteket. A szűkös kínálat azután alakult ki, hogy a fűrészárak-nagykereskedők nagy része a járvány első hullámában értékesítette a készleteket és alaposan visszafogta a tevékenységét, az alkalmazottakat pedig karanténba küldték, amikor viszont egyre világosabbá vált, hogy a világjárvány talán mégsem lesz olyan katasztrofális az ágazat számára, mint amire számítottak, sokáig tartott, mire újraindították az operációkat. Ráadásul a fűrészárak-üzemekbe már a koronavírus-járvány előtt is nehéz volt megfelelő munkaerőt találni, a fűrészüzemek olyan fizikai munkát kínálnak, amit a legtöbb amerikai már nem szívesen végez.

Kapacitásokat bővíteni sem könnyű, egy megfelelően felszerelt és mérethatékony új fűrészárak-üzem felépítése nagyságrendileg 100 millió dollárba kerül, a felépítése akár két évig is tart, és az iparági szereplők szerint nincs garancia arra, hogy lesz nyersanyag a működtetéséhez, ráadásul az is nehezen jelezhető előre, hogy mennyire lehet tartós a megnövekedett kereslet.

Csirke, ketchup, használt autó, klór

A következő néhány példa egyelőre az Egyesült Államokból érkezett, de a nyitás után más országokban is felütheti a fejét a ketchup-, csirke- vagy kávéhiány. A lista nem teljes, mert számtalan olyan termék van, amelyből az USA-ban hiány alakult ki az elmúlt hónapokban.

Csirke: Itt a hiány már a járvány idején kezdődött, a kényelmi ételek iránti vágy olyannyira szűkössé és drágává tette a baromfit, hogy egyes éttermek korlátozták a szárnyasok húsából készült szendvicsek vagy általában húsos ételek kínálatát, vagy kifogytak belőlük, több étterem megváltoztatta az étlapját és az akcióit. A problémát az okozza, hogy a pandémia miatt sok üzem vagy bezárt, vagy még nem teljes kapacitással működik, miközben a kereslet folyamatosan emelkedik. Erre még rátesz egy lapáttal a gyorséttermek közötti "csirkés szendvics háború", a McDonald's, a KFC, a Bojangles és a Buffalo Wild Wings, de a kisebb étteremláncok is kínálnak csirkés szendvicseket, a keresletet egyre nehezebben tudják kielégíteni.

Ketchup: a lezárások alatt az Egyesült Államokban is jelentősen megnőtt az elvitelre rendelés az éttermekben, ezzel keresett árucikké vált a kis adagos csomagolt ketchup, amiből országos hiány alakult ki. A Plate IQ adatai szerint tavaly január és idén április között 13 százalékkal emelkedett a kis kiszerelésű ketchup-adagok ára. A Kraft Heinz – amely az amerikai ketchuppia 70 százalékát birtokolja - amerikai vezetője nemrég úgy nyilatkozott, hogy a vállalat megnövelte az alkalmazotti létszámát és nyáron már teljes mértékben ki tudja elégíteni a keresletet. A ketchup a legnagyobb mennyiségben fogyasztott asztali szósz az amerikai éttermekben, az Euromonitor adatai szerint tavaly közel 300 000 tonnát adtak el belőle a vendéglátóiparban, otthon pedig még többet fogyasztanak belőle az amerikaiak, akik tavaly több mint 1 milliárd dollár értékben vásároltak ketchupot, ez 15 százalékkal több, mint 2019-ben.

Használt autó: Részben a korábban már említett chiphiány miatt jelentősen lassult az új autók gyártása, ami miatt csökkent a kínálat és nőttek az árak az új autók piacán, ez, és a pandémia hatása, vagyis hogy egyre többen választják a tömegközlekedés helyett is a saját autóval történő utazást, a használt autók piacán is keresletnövekedést és masszív áremelkedést hozott. A Cox Automotive adatai szerint április közepén a használt járművek ára az aukciókon 52 százalékkal magasabb volt, mint egy éve, ami egyrészt bázishatással magyarázható, de a használt piaci árak most már jóval magasabbak, mint a pandémia előtt. A helyzetet súlyosbítja, hogy a nagy autókölcsönző cégek, mint a Hertz is nagy tételben veszik a használt autókat, mivel az új autók piacán alacsony a kínálat és hosszú a kiszállítási idő.

Klór: A korlátozások miatt több tízmillió amerikai rekedt otthonában, sokan ráadásul medencés otthonokban, a medencék tisztán tartásához pedig elengedhetetlen a klór, amiből viszont mostanra hiány alakult ki, amit csak súlyosbít, hogy egy többezer között klórt előállító louisianai üzemben tavaly nagy tűzvész pusztított, így a kínálat is sérült, a medencék tisztán tartásához szükséges vegyi anyag hiánycikk lett. Az ország egyes részein az üzletek mennyiségi korlátozásokat vezettek be a klórra, más területeken a klórtabletták ára megduplázódott a tavalyi évhez képest.

(Portfolio 2021 május 16., vasárnap)

FVA fogyasztóvédelmi sajtószemle összeállítás XIV. évfolyam, 19. hét

Főbb témák: Fogyasztóvédelem, környezetvédelem, egészségügy, energia, élelmiszer-biztonság, vásárlás, elektronikus kereskedelem, szolgáltatás, pénzügyek, biztosítás, utazás, érdekvédelem.

Fogyasztóvédő Alapítvány - <https://fogyasztovedelem.hu/>

Hírek: https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/hirek.htm

Panaszok: https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/levelek.htm

Üzenőfal / archív: https://fogyasztovedelem.hu/Varia_x/uzeno.htm

Sajtószemle: https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/sajto.htm (Hír-Adás)